

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Φίλιππος Τεντολούρης · Ελευθερία Καρανικολάου · Ευδοκία Βασιλειάδου
Χρυσοβαλάντη Γιάννακα · Ευάγγελος Ιντζίδης · Γεωργία Τσερκεζίδου

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
η γλώσσα μας

Τετράδιο
εργασιών

1.

Γ' δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η γλώσσα μας
Γ' Δημοτικού
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τετράδιο Εργασιών

Α' τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Αναστάσιος Ξανθόπουλος

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Κωνσταντίνος Καραγιάννης

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Ιωάννης Παρκοσίδης

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Ευριπίδης Βραχνός

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρική Εμπειρογνώμονας

Αικατερίνη Γαλάτη

Πτυχιούχος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών

Υπεύθυνη του μαθήματος/γνωστικού αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης

Παναγιώτα Μίνη, Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ

Μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη Διδακτικών Βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

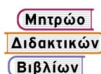
Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Φίλιππος Τεντολούρης, Ελευθερία Καρανικολάου, Ευδοκία Βασιλειάδου,
Χρυσοβαλάντη Γιάννακα, Ευάγγελος Ιντζίδης, Γεωργία Τσερκεζίδου

Η γλώσσα μας
Γ' Δημοτικού
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τετράδιο Εργασιών

Α' τεύχος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η γλώσσα μας | Γ' Δημοτικού | Α' τεύχος

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Φίλιππος Τεντολούρης , Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Επιστημονικός Υπεύθυνος Ελευθερία Καρανικολάου , Εκπαιδευτικός, Συντονίστρια Ευδοκία Βασιλειάδου , Εκπαιδευτικός Χρυσοβαλάντη Γιάννακα , Εκπαιδευτικός Ευάγγελος Ιντζίδης , ΕΔΙΠ Α', Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Γεωργία Τσερκεζίδου , Εκπαιδευτικός
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	Ευαγγελία Γουτιάνου , Εικονογράφος - Γραφίστρια
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	Χάρης Δημολιάτης , Γραφίστας Δωροθέα Λούκρη , Γραφίστρια
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	Ευαγγελία Γουτιάνου , Εικονογράφος - Γραφίστρια
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	Συγγραφική Ομάδα Στέφανος Γιασιράνης , Εκπαιδευτικός, Δρ Παιδαγωγικής Σταυρούλα Αντωνοπούλου , Εκπαιδευτικός, Δρ Γλωσσολογίας Βασιλική Καραγεώργου , Εκπαιδευτικός
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	Σταυρούλα Αντωνοπούλου , Εκπαιδευτικός, Δρ Γλωσσολογίας
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΩΝ	Δημήτρης Σεμιτέκολο , Γραφίστας - Σχεδιαστής Ιστοσελίδων
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	Ελένη Καραντζόλα , Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

Περιεχόμενα

1. Πώς μας φροντίζουν τα ζώα;

1.1 Τι μας προσφέρουν τα ζώα συντροφιάς;	8
1.2 Ποιους φροντίζουν τα ζώα;	12
1.3 Πώς τα ζώα σώζουν ανθρώπινες ζωές;	17
1.4 Ώρα για επανάληψη – Ποια ζώα μας φροντίζουν;	21

2. Είμαστε παιδιά, έχουμε δικαιώματα;

2.1 Ποια είναι τα δικαιώματά μας;	26
2.2 Έχουμε δικαιώματα;	32
2.3 Αποδεχόμαστε το διαφορετικό;	38
2.4 Ώρα για επανάληψη – Προστατεύονται τα δικαιώματά μας;	42

3. Τι λέμε σπίτι μας;

3.1 Είναι όλα τα σπίτια ίδια;	48
3.2 Πού ζουν οι άνθρωποι σε άλλα μέρη του κόσμου;	51
3.3 Υπάρχουν σπίτια χωρίς τοίχους;	55
3.4 Ώρα για επανάληψη – Πού μας αρέσει να ζούμε;	59

4. Πώς έπαιζαν και παίζουν τα παιδιά;

4.1 Ποια είναι τα παιχνίδια του χθες;	64
4.2 Πώς παίζουμε ομαδικά παιχνίδια;	69

Εξασκούμαστε λίγο ακόμα!	74
---------------------------------------	-----------

Τα σύμβολα του τετραδίου

Αναπτύσσουμε τις δεξιότητές μας

Κατανοούμε προφορικά κείμενα		Παράγουμε προφορικό λόγο	
Κατανοούμε γραπτά κείμενα		Γράφουμε κείμενα	

Χτίζουμε το λεξιλόγιό μας και ανακαλύπτουμε κανόνες της γλώσσας

Μαθαίνουμε νέες λέξεις		Μαθαίνουμε να γράφουμε σωστά	
Ανακαλύπτουμε «μυστικά» της γλώσσας		Θυμόμαστε «μυστικά» της γλώσσας που μάθαμε	

Εργαζόμαστε μαζί στην τάξη

Συζητάμε στην τάξη		Διαβάζουμε ολόκληρα βιβλία	
Χωριζόμαστε σε ομάδες		Δουλεύουμε στον ρυθμό μας	
Παρατηρούμε την εικόνα		Παρακολουθούμε βίντεο	
Σκεφτόμαστε τι μάθαμε			

Θα μας βοηθήσουν και αυτά...

Παρατηρούμε τον βαθμό δυσκολίας των ερωτήσεων	
Διαβάζουμε τις στρατηγικές και σχεδιάζουμε τις κινήσεις μας	

Πώς μας φροντίζουν τα ζώα;

ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΟΥΜΕ...

το λεξιλόγιό μας με λέξεις
σχετικές με τα ζώα, τα
συναισθήματα και τις αισθήσεις

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ...

πώς φτιάχνουμε προτάσεις
που μας δείχνουν το ποιος,
κάνει, τι

1.1

Τι μας προσφέρουν τα ζώα συντροφιάς;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ τι σημαίνει η λέξη «κατοικίδιο» και ποιες άλλες λέξεις γράφονται με τον ίδιο τρόπο,
- ✓ πώς φτιάχνουμε προτάσεις που μας δείχνουν **ποιος, κάνει, τι;**
- ✓ λέξεις που μας δείχνουν ότι κάποιος ή κάποια **κάνει** κάτι και τελειώνουν σε **-ω** ή σε **-άω / ώ**.

1. Ψάχνουμε σε ένα έντυπο ή ηλεκτρονικό λεξικό τι σημαίνει η λέξη «κατοικίδιο»:

.....

.....

2. Η φράση «ζώα συντροφιάς» έχει την ίδια σημασία με τη λέξη «κατοικίδια»;

.....

.....

3. Συμβουλευόμαστε ένα έντυπο ή ηλεκτρονικό λεξικό για να διορθώσουμε τις παρακάτω λέξεις. Βάζουμε τόνο όπου χρειάζεται.

.....

.....

.....

.....

.....

Παρατηρούμε κάποια ομοιότητα στις λέξεις που διορθώσαμε; Πώς μπορούμε να την εξηγήσουμε;

4. Διαγράφουμε σε κάθε γραμμή τη λέξη που δεν ταιριάζει.

οίκος	επικοινωνία	κατοικίδιο	νοικοκυρά
οικόπεδο	εικόνα	οικογένεια	οικοδόμος
ένοικος	κάτοικος	περίοικος	τρίκυκλο

5. Εντοπίζουμε στο Κείμενο 1 λέξεις που σημαίνουν:

μικρός σκύλος = μικρή γάτα =

6. Διαβάζουμε τις παρακάτω προτάσεις και υπογραμμίζουμε τις λέξεις που δείχνουν ότι κάποιος **κάνει κάτι.**

- ...Τα ζώα προσφέρουν αγάπη...
- ...παιδιά που έχουν ζώα συντροφιάς...
- ... νιώθουν λιγότερη ανησυχία και μοναξιά...
- τα κατοικίδια βοηθούν τα παιδιά...
- ...Πολλοί άνθρωποι θέλουν κουταβάκι ή γατάκι...
- ... αδέσποτα σκυλιά, τα οποία ψάχνουν σπίτια για υιοθεσία...
- ... αδέσποτες γάτες ... αναπαράγονται ανεξέλεγκτα...

Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή & Χάρης Νικολάου, *Μύθοι και Αλήθειες για τα ζώα συντροφιάς*, εκδόσεις Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Κύπρου

7. Στο παρακάτω κείμενο εντοπίζουμε και υπογραμμίζουμε τις λέξεις που μας δείχνουν τι **κάνουμε. Στη συνέχεια, τις γράφουμε στη στήλη που ταιριάζουν.**

Με την τετράποδη φίλη μου κάνουμε άπειρα πράγματα μαζί. Γελάω με την ψυχή μου και μόνο που τη βλέπω. Πλέον επικοινωνούμε με κινήσεις, που καταλαβαίνουμε μόνο εμείς οι δύο! Όταν πεινάει ή διψάει, με ακουμπάει με το ποδαράκι της. Όταν θέλει παιχνίδια, τρέχει και πηδάει προς τα πάνω μου. Την αγαπάω και τη θεωρώ την καλύτερή μου φίλη!

Εγώ βλέπω	Εγώ γελάω / γελώ

Οι λέξεις που μας δείχνουν ότι κάποιος κάνει κάτι ονομάζονται **ρήματα**

Τι παρατηρούμε;

1.1

Τι μας προσφέρουν τα ζώα συντροφιάς;

8. Κυκλώνουμε την πρόταση που μας δίνει ολοκληρωμένο νόημα.

- α) Τα κατοικίδια τα παιδιά.
- β) Τα κατοικίδια βοηθούν τα παιδιά.
- γ) Βοηθούν τα παιδιά.
- δ) Τα κατοικίδια βοηθούν.

Αιτιολογούμε την απάντησή μας.

9. Παρατηρούμε τις εικόνες και συμπληρώνουμε τις προτάσεις ακολουθώντας το παράδειγμα.

Το δελφίνι πετάει την μπάλα.

Το άλογο

..... τον σκύλο.

..... παράγει

10. Οι λέξεις μπερδεύτηκαν! Τις βάζουμε στη σειρά και κάνουμε προτάσεις.

Ποιος;	Κάνει;	Τι;

11. Στο παρακάτω κείμενο υπογραμμίζουμε με ξυλομπογιές: **ποιος** (καφέ) **κάνει** (πράσινη) **τι** (πορτοκαλί).

Η Αγγελική πήγε μια βόλτα στο δάσος. Εκεί είδε ένα μικρό γατάκι. Τότε το γατάκι πλησίασε την Αγγελική και γουργούρισε ευτυχισμένο. Η Αγγελική του έδωσε μια λιχουδιά και εκείνο την έφαγε. Μετά χάιδεψε το χαριτωμένο γατάκι και εκείνο γουργούριζε. Έτσι, η Αγγελική έκανε έναν νέο φίλο στο δάσος.

Η ερώτηση «**ποιος**» μας δείχνει το **υποκείμενο** της πρότασης.

Η ερώτηση «**τι**» μας δείχνει το **αντικείμενο** μιας πρότασης.

1.2 Ποιους φροντίζουν τα ζώα;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ πώς βάζουμε λέξεις σε αλφαβητική σειρά,
- ✓ ποιες λέξεις φανερώνουν πρόσωπα, ζώα και πράγματα,
- ✓ πώς γράφουμε σωστά λέξεις που δείχνουν πώς νιώθουμε.

1. Διαβάζουμε τη σημασία της λέξης «όραση» και συζητάμε τι μπορεί να σημαίνουν οι ακόλουθες λέξεις και φράσεις.

Όραση είναι η ικανότητα να βλέπουμε.

- 👁️ ορατός
- 👁️ αόρατος
- 👁️ χαμηλή ορατότητα
- 👁️ γυαλιά οράσεως
- 👁️ χάνω την όρασή μου
- 👁️ έχω καλή όραση

Εφαρμόζουμε τι μάθαμε

2. Όταν η Αμάντα έχασε την όρασή της, χρησιμοποίησε άλλες αισθήσεις για να αντιληφθεί τον κόσμο γύρω της. Ενώνουμε τις λέξεις όπως το παράδειγμα.

ακούω	•	•	όσφρηση
βλέπω	•	•	ακοή
σε αγχίζω	•	•	χεύση
χεύομαι	•	•	αφή
μυρίζω	•	•	όραση

3. Ψάχνουμε τα παρακάτω συναισθήματα στο κρυπτόλεξο.

Λ	Ρ	Σ	Β	Α	Ρ	Ε	Μ	Α	Ρ	Α	Δ	Ι	Υ	Χ
Κ	Λ	Χ	Ρ	Ψ	Χ	Α	Ρ	Α	Η	Δ	Ι	Α	Θ	Τ
Ν	Γ	Σ	Α	Ν	Λ	Ξ	Ξ	Ι	Υ	Ζ	Γ	Ο	Μ	Α
Ε	Κ	Π	Λ	Η	Ξ	Η	Ι	Ε	Α	Β	Δ	Σ	Ε	Ω
Τ	Α	Π	Ο	Γ	Ο	Η	Τ	Ε	Υ	Σ	Η	Ν	Θ	Ζ
Υ	Γ	Υ	Ξ	Φ	Ο	Ζ	Η	Λ	Ι	Α	Λ	Γ	Υ	Ψ
Φ	Λ	Γ	Σ	Δ	Χ	Ζ	Τ	Ε	Ψ	Χ	Υ	Ι	Λ	Ψ
Β	Π	Ρ	Η	Τ	Ω	Α	Ε	Ι	Η	Δ	Σ	Ι	Ζ	Λ
Δ	Π	Γ	Β	Ζ	Ι	Σ	Ν	Ο	Π	Γ	Ψ	Κ	Α	Υ
Ψ	Α	Π	Π	Ε	Ρ	Η	Φ	Α	Ν	Ι	Α	Σ	Φ	Δ
Θ	Υ	Μ	Ο	Σ	Χ	Ι	Α	Χ	Π	Κ	Η	Γ	Χ	Λ
Φ	Α	Π	Θ	Ζ	Ρ	Γ	Β	Ω	Ψ	Ξ	Κ	Ο	Σ	Β
Β	Ψ	Φ	Υ	Ω	Κ	Ξ	Σ	Ο	Ν	Τ	Ρ	Ο	Π	Η
Η	Β	Ε	Υ	Τ	Υ	Χ	Ι	Α	Μ	Φ	Ο	Β	Ο	Σ
Κ	Δ	Ε	Ε	Ν	Θ	Ο	Υ	Σ	Ι	Α	Σ	Μ	Ο	Σ

ΦΟΒΟΣ ΘΥΜΟΣ ΝΤΡΟΠΗ
 ΠΕΡΗΦΑΝΙΑ ΕΥΤΥΧΙΑ ΕΚΠΛΗΞΗ
ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ ΧΑΡΑ ΖΗΛΙΑ
 ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ ΒΑΡΕΜΑΡΑ

• Στη συνέχεια γράφουμε τις υπογραμμισμένες λέξεις και τις εντοπίζουμε σε ένα έντυπο λεξικό. Ποια είναι πρώτη στο λεξικό, ποια δεύτερη και ποια τρίτη;

.....

.....

• Τι παρατηρούμε;

.....

.....

.....

1.2 Ποιους φροντίζουν τα ζώα;

4. Βάζουμε σε αλφαβητική σειρά τις παρακάτω λέξεις: «αγάπη», «χαρά», «προστασία», «φροντίδα», «συντροφιά».

.....
.....

Το παρακάτω πλαίσιο θα μας βοηθήσει!

5. Συμπληρώνουμε τον πίνακα όπως το παράδειγμα.

φόβος	φοβάμαι
	βαριέμαι
ενθουσιασμός	
	εκπλήσσομαι

Παρατηρούμε πώς γράφονται οι λέξεις στη δεύτερη στήλη.

6. Βάζουμε τις υπογραμμισμένες λέξεις του Κειμένου 1 στη σωστή στήλη του πίνακα.

πρόσωπα	ζώα	πράγματα

7. Διαγράφουμε σε κάθε γραμμή τη λέξη που δεν ταιριάζει.

Αμάντα	δωμάτιο	ιστορία	κοιμάμαι
τρώω	μαμά	εικόνα	μάτι
σκύλος	αγκαλιά	βλέπω	καρέκλα
χέρια	εξώπορτα	ήχος	ακούω

Παίζουμε το παιχνίδι με τις λέξεις

8. Παρατηρούμε τις παρακάτω ομάδες λέξεων. Γιατί οι λέξεις αυτές ανήκουν στην ίδια ομάδα;

Ομάδα 1 κόσμος σκύλος
Ομάδα 2 παιδί σκοτάδι
Ομάδα 3 Αμάντα καρέκλα

Οι λέξεις που φανερώνουν πρόσωπα, ζώα ή πράγματα ονομάζονται **ουσιαστικά**. Τα ουσιαστικά μπορεί να είναι **αρσενικά (ο)**, **θηλυκά (η)** ή **ουδέτερα (το)**.

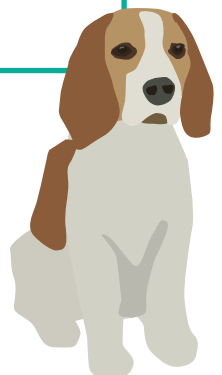

9. Συμπληρώνουμε τον πίνακα με δικές μας λέξεις.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ άρθρο ο	ΘΗΛΥΚΑ άρθρο η	ΟΥΔΕΤΕΡΑ άρθρο το

Παρατηρούμε πώς τελειώνουν οι λέξεις σε κάθε στήλη.

Παίζουμε και
ομαδοποιούμε τις λέξεις

1.2 Ποιους φροντίζουν τα ζώα;

- **10.** Βοηθάμε την Αμάντα δίνοντας πληροφορίες για το μέγεθος, το σχήμα, το χρώμα και το υλικό των παρακάτω αντικειμένων.

Περιγράφουμε
τα αντικείμενα

βάζο	γυάλινο, μπλε, μικρό
κουτί	
καρέκλα	
κουτί	
πουλόβερ	

Οι λέξεις που περιγράφουν τα ουσιαστικά και δίνουν πληροφορίες για το μέγεθος, το σχήμα, το χρώμα, το υλικό ονομάζονται **επίθετα**.

Παίζουμε τρίλιζα

- **11.** Εντοπίζουμε τις υπογραμμισμένες λέξεις στο Κείμενο 2, τις διαβάζουμε μεγαλόφωνα και τις τοποθετούμε στην κατάλληλη στήλη.

Τι παρατηρούμε;

.....
.....

1.3 Πώς τα ζώα σώζουν ανθρώπινες ζωές;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ τη σημασία της λέξης «διάσωση» και άλλων λέξεων της ίδιας οικογένειας,
- ✓ πώς κάποιες λέξεις περιγράφουν ουσιαστικά,
- ✓ πώς γράφουμε λέξεις που έχουν σχέση με μια χώρα, π.χ. Ελλάδα,
- ✓ τότε μια λέξη γράφεται με κεφαλαίο γράμμα.

1. Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις με τον ορισμό τους όπως το παράδειγμα: διασωστικό μέσο, διάσωση, διασωθέντες, διασώστης, διασώζω

Λέξη	Ορισμός
.....	η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του να σώζω κάποιον ή κάτι
.....	εκείνος που σώζει κάποιον που κινδυνεύει
.....	σώζω κάποιον ή κάτι που κινδυνεύει
.....	τα άτομα που σώθηκαν από τον κίνδυνο
διασωστικό μέσο	αυτό που μπορεί να διασώσει

2. Συμπληρώνουμε την ακροστιχίδα του ΔΙΑΣΩΣΤΗ.

Δ _____	1. Οι σκύλοι που γνωρίσαμε μέχρι τώρα είναι οι σκύλοι βοηθοί ή σκύλοι
Ι _____	2. Ο πιο διάσημος σκύλος διασώστης (αντίστροφα)
Α _____	3. Οι σκύλοι διασώστες επιζώντες.
Σ _____	4. Ποια ζώα βοηθούσαν ταξιδιώτες που εγκλωβίζονταν στα χιόνια;
Ω _____	5. Η λέξη διασώζω βγαίνει από τις λέξεις δια + ... (αντίστροφα).
Σ _____	6. Οι σκύλοι διασώστες αναζητούν επιζώντες ανάμεσα στα
Τ _____	7. Η Αμάντα έχασε (με άρθρο)
Η _____	8. Όταν σώζω κάποιον μέσω κάποιων πράξεων, λέγεται (με άρθρο).
Σ _____	9. Η εκπαίδευση της Sugar έγινε σε τρία

1.3 Πώς τα ζώα σώζουν ανθρώπινες ζωές;

3. Διαβάζουμε τα αποσπάσματα από το Κείμενο 1 και υπογραμμίζουμε τα επίθετα που περιγράφουν τον Μπάρι.

[...] Ο Μπάρι ήταν ο πιο πιστός τους βοηθός. Πιστεύεται ότι αυτό το ακούραστο και δυνατό ζώο είχε διασώσει περισσότερους από 40 ανθρώπους από έναν παγωμένο θάνατο [...]

[...] Το 1812 ένα άτομο από το μοναστήρι έφερε το γέρικο και αδύναμο σκυλί στη μακρινή πόλη της Βέρνης. Παραμένει μυστήριο γιατί αυτό συνέβη [...]

“Barry”, *Wikipedia* (μετάφραση / διασκευή)

- Πώς αλλάζει η εικόνα που έχουμε για τον Μπάρι από τη μία περιγραφή στην άλλη;
- Ποια εικόνα αντιστοιχεί σε ποια περιγραφή;

- Ποιες λέξεις μας βοήθησαν να το καταλάβουμε;

Σημειώνουμε δύο λέξεις που έχουν αντίθετη σημασία.

.....
-------	-------

4. Διαβάζουμε τις πληροφορίες για το βιβλίο, παρατηρούμε τις έντονες λέξεις και συμπληρώνουμε τον παρακάτω πίνακα με άλλα παραδείγματα.

Τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου είναι ένα **ελληνικό** βιβλίο, γραμμένο στην **ελληνική** γλώσσα. Η συγγραφέας, η Γαλάτεια Γρηγοριάδου-Σουρέλη, είναι **Ελληνίδα**. Το βιβλίο κυκλοφόρησε στην **Ελλάδα** το 1994.

Χώρα	Γλώσσα	Εθνικότητα	Είδος βιβλίου
		Γάλλος/Γαλλίδα	
Ρωσία			

5. Διαβάζουμε το Κείμενο 1 και γράφουμε τις λέξεις που είναι με κεφαλαίο γράμμα.

.....

.....

.....

Συμπληρώνουμε με λέξεις που ξεκινούν με κεφαλαίο

6. Διορθώνουμε τα λάθη στο κείμενο.

Σήμερα, ~~π~~πέμπτη 29 μ^ηϊου η σάντυ κατάφερε να βρει δύο επιζώντες στα συντρίμια. Ο εκπαιδευτής της σάντυ, ο ζακ, μίλησε χαρούμενος στο κεντρικό κανάλι της ιταλίας και δήλωσε πολύ συγκινημένος. Η ιστορία της σάντυ, της σκυλίτσας που έχει λάβει μέρος σε περισσότερες από 5 αποστολές ανεύρεσης εγκλωβισμένων ανθρώπων, έχει γίνει ταινία με τίτλο «τετράποδη ηρωίδα» και έχει μεταγλωττιστεί σε πολλές γλώσσες.

1.3 Πώς τα ζώα σώζουν ανθρώπινες ζωές;

- 7. Διαβάζουμε ξανά το Κείμενο 2 και κυκλώνουμε τα επίθετα που περιγράφουν τα διάφορα σημεία του σώματος ενός σκύλου.

κεφάλι	δυνατό, φαρδύ
μέτωπο	
μάτια	
βλέφαρο	
αυτιά	
τρίχωμα	
πόδια	
στήθος	
μύτη	
λαιμός	
σβέρκος	

- 8. Διαβάζουμε το απόσπασμα και κυκλώνουμε τις λέξεις που μας απαντάνε στην ερώτηση πού και δείχνουν τόπο.

Τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου

[...] Από την προηγούμενη μέρα ήταν σε επιφυλακή οι καλόγεροι. Και τα σκυλιά ήταν και αυτά έτοιμα. Με το βαρελάκι του κονιάκ κάτω από τον λαιμό τους κι απάνω στη ράχη τους δεμένα μάλλινα σκεπάσματα. Οι καλοί Σαμαρείτες – τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου – περίμεναν να τρέξουν έξω, στους οδοιπόρους που κινδύνευαν, να τους δώσουν τις πρώτες βοήθειες [...] Τα σκυλιά αφέθηκαν ελεύθερα. Σαν τρελά ξεχύθηκαν μπρος, χάθηκαν στην ομίχλη [...]

Γαλάτεια Γρηγοριάδου-Σουρέλη, *Τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου*, εκδόσεις Πατάκης

- 9. Παρατηρούμε τις λέξεις **έξω**, **κάτω**, **απάνω**.

- Τι κοινό έχουν;
- Γράφουμε στο τετράδιό μας και άλλες λέξεις που τελειώνουν σε –ω και δηλώνουν τόπο.

Ξέρετε άλλες λέξεις που απαντούν στην ερώτηση πού και δείχνουν τόπο;

Οι λέξεις που απαντούν στην ερώτηση «πού;» και δείχνουν τόπο ονομάζονται **τοπικά επιρρήματα**.

Συμπληρώνουμε με αντίθετες λέξεις

1.4

Ποια ζώα μας φροντίζουν;

Ωρα για επανάληψη...

Οι καινούριες μας λέξεις

1. Ακούμε και γράφουμε τις λέξεις στην ομάδα που ανήκουν.

Συναισθήματα.....

.....

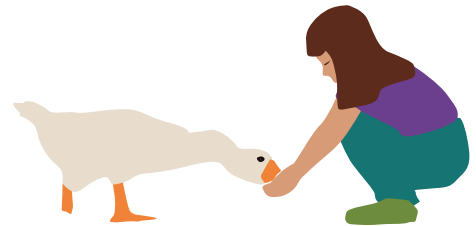
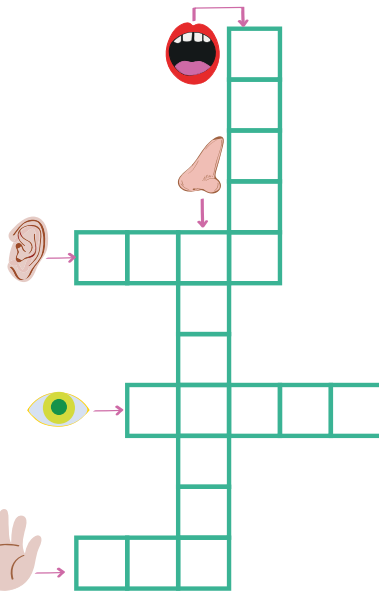
Αισθήσεις

.....

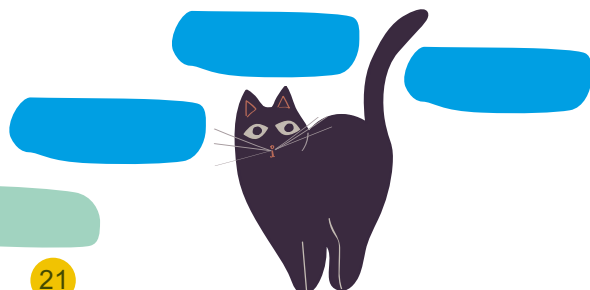
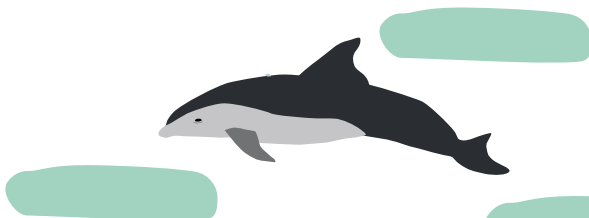
Ακούμε τις λέξεις:
Συναισθήματα ή
αισθήσεις

2. Λύνουμε το σταυρόλεξο των αισθήσεων με βάση τις εικόνες.

3. Συμπληρώνουμε τα μέρη των ζώων με τις λέξεις: αυτιά, πτερύγιο, μουστάκια, ρύγχος, ουρά.

1.4 Ποια ζώα μας φροντίζουν;

Παίζουμε
με το λεξιλόγιο
της ενότητας

4. Οι λέξεις μπερδεύτηκαν! Τις βάζουμε στη σειρά, ξεκινώντας από αυτό που αναφέρεται στο συννεφάκι.

φοράνε ειδικά γιλέκα οι σκύλοι-οδηγοί	Υποκείμενο
τον διαβήτη το σκυλί μυρίζει	Ρήμα
τους αγνοούμενους εντοπίζουν τα σκυλιά	Ρήμα
το ανοσοποιητικό η δελφινοθεραπεία ενισχύει	Υποκείμενο
βρήκε η Αμάντα την καρέκλα	Αντικείμενο

5. **Ωρα για ομαδικό παιχνίδι!** Κάθε ομάδα έχει δύο καρτέλες, μια που απαντά στην ερώτηση «ποιος κάνει;» και δείχνει το υποκείμενο και μία που απαντά στην ερώτηση «τι;» και δείχνει το αντικείμενο. Η εκπαιδευτικός ή ο εκπαιδευτικός διαβάζει προτάσεις άλλοτε εστιάζοντας στο «ποιος» και άλλοτε στο «τι». Όταν σταματάει, τα παιδιά σηκώνουν την αντίστοιχη καρτέλα.

6. Συμπληρώνουμε τον πίνακα με λέξεις που μας δείχνουν...

Τράπεζα λέξεων

ΡΗΜΑΤΑ	ότι κάποιος κάτι κάνει, παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μία κατάσταση:
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	πρόσωπα, ζώα ή πράγματα:
ΕΠΙΘΕΤΑ	πώς είναι τα πρόσωπα, τα ζώα ή τα πράγματα: ξύλινη

7. Το παιχνίδι της αλφαβήτας! Ένας συμμαθητής ή μια συμμαθήτριά μας ξεκινάει την αλφαβήτα μέχρι να ακούσει «στοπ» και ενημερώνει την τάξη για το γράμμα της αλφαβήτας που πέτυχε. Οι ομάδες γράφουν από το γράμμα αυτό: ένα ρήμα, ένα ουσιαστικό και ένα επίθετο.

8. Διαγράφουμε το ουσιαστικό που δεν ταιριάζει.

☐ φόβος	☐ ενθουσιασμός	☐ θυμός	η χαρά
ουρά	μάτι	κεφάλι	πόδι
κουνέλι	δελφίνι	άλογο	σκύλος
διασώστης	κατοικίδιο	εκπαιδευτής	βοηθός
Γαλλία	Ελβετία	Μεξικό	Ελλάδα

Τι παρατηρούμε;.....

Βρίσκουμε τη σωστή απάντηση

Συνδυάζουμε τις λέξεις

9. Μάντεψε ποιος;

πρόσωπο	πράγμα	ζώο
---------	--------	-----

Επιλέγουμε ένα πρόσωπο, πράγμα ή ζώο και το περιγράφουμε χρησιμοποιώντας όσα περισσότερα επίθετα μπορούμε. Οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριάς μας προσπαθούν να μαντέψουν αυτό που περιγράφουμε.

ζώο: τεράστιος, γκρι, μεγαλόσωμος / **Ποιο είναι;** Ο ελέφαντας

Επιλέγουμε το σωστό

10. Πότε μία λέξη γράφεται με μικρό (πεζό) και πότε με κεφαλαίο γράμμα;

Στην καταστροφική φωτιά στη Ρόδο συμμετείχαν ...ύπριοι, ...ουμάνοι και ...ούρκοι διασώστες μαζί με εκπαιδευμένους σκύλους.

Στη ...ερμανία είναι πολύ γνωστή η ράτσα του ...ερμανικού ποιμενικού.

...μερικανός διασώστης ψάχνει στα συντρίμια των σπιτιών στην ...ρμενία.

1.4 Ποια ζώα μας φροντίζουν;

 11. Διαβάζουμε την περιγραφή ενός πίνακα και αντικαθιστούμε τις υπογραμμισμένες λέξεις με τις αντίθετές τους.

<p>Στο χιόνι είναι κάποιος άνθρωπος. Στο κέντρο υπάρχει κάποιος μεγαλόσωμος σκύλος του Αγίου Βερνάρδου. <u>Κάτω</u> του είναι ριγμένος ένα κόκκινος μανδύας. <u>Δεξιά</u> του υπάρχει ακόμη ένας σκύλος πιο μικρόσωμος. Είναι σκύλοι διασώστες. Μυρίζουν από <u>κοντά</u> την καταιγίδα. <u>Μπροστά</u> φαίνονται τα χιονισμένα βουνά. Πρέπει γρήγορα να πάνε <u>έξω</u>, να βρουν καταφύγιο.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>πάνω</p> <p>πίσω</p> <p>αριστερά</p> <p>μέσα</p> <p>κοντά</p> <p>μακριά</p>
---	--

Περιγράφουμε τον πίνακα

Επιλέγουμε το σωστό τοπικό επίρρημα

12. Τώρα, στο τέλος της ενότητας, μπορώ:

Βάζω X σε αυτά που μπορώ να κάνω.	Πολύ καλά	καλά	Δύσκολα
να χρησιμοποιώ λέξεις σχετικές με τα συναισθήματα,			
να χρησιμοποιώ λέξεις σχετικές με τις αισθήσεις,			
να φτιάχνω προτάσεις που μου δείχνουν ποιος, κάνει, τι,			
να ξεχωρίζω ποιες λέξεις γράφονται με κεφαλαίο και ποιες με μικρό γράμμα,			
να εντοπίζω ρήματα, δηλαδή λέξεις που μου δείχνουν ότι κάποιος κάνει κάτι και τελειώνουν σε -ω ή σε -άω/ω,			
να βάζω λέξεις σε αλφαβητική σειρά,			
να βρίσκω τα ουσιαστικά, δηλαδή τις λέξεις που φανερώνουν πρόσωπα, ζώα και πράγματα,			
να ξεχωρίζω και να χρησιμοποιώ επίθετα, λέξεις δηλαδή που περιγράφουν τα ουσιαστικά.			

Είμαστε παιδιά, έχουμε δικαιώματα;

2

ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΟΥΜΕ...

το λεξιλόγιό μας
με λέξεις που σχετίζονται
με τα δικαιώματα

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ...

ρήματα που μεταφέρουν
ή δε μεταφέρουν τη δράση
τους

2.1

Ποια είναι τα δικαιώματά μας;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ τι σημαίνει η λέξη «δικαιώματα» και πώς τη χρησιμοποιούμε,
- ✓ πώς χρησιμοποιούμε το τελικό -ν,
- ✓ πώς σχηματίζουμε λέξεις που δείχνουν τι κάνουμε ή τι παθαίνουμε ή σε τι κατάσταση βρισκόμαστε τώρα.

- ΑΩ** 1. Σκεφτόμαστε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τη λέξη «δικαίωμα». Χρησιμοποιούμε το έντυπο ή ψηφιακό λεξικό μας, αν θέλουμε βοήθεια.

Οικογένεια της λέξης «δικαίωμα»

Χρωματίζουμε το μέρος της λέξης που είναι ίδιο.

Παίζουμε και μαθαίνουμε
για τα δικαιώματα

- ΑΩ** 2. Γράφουμε αντίθετες λέξεις της λέξης «δικαίωμα».

δικαίωμα ≠

3. Ψάχνουμε στο κρυπτόλεξο τις παρακάτω λέξεις.

Τ	Ξ	Φ	Τ	Ρ	Π	Θ	Η	Ρ	Θ	Σ	Μ	Α	Σ	Α
Π	Ρ	Ο	Σ	Τ	Α	Σ	Ι	Α	Α	Λ	Ν	Ο	Κ	Ψ
Ψ	Ρ	Ε	Κ	Π	Α	Ι	Δ	Ε	Υ	Σ	Η	Δ	Λ	Γ
Υ	Χ	Ψ	Α	Ξ	Γ	Ο	Π	Ο	Ρ	Δ	Μ	Χ	Φ	Σ
Ε	Υ	Η	Ε	Ι	Ρ	Η	Ν	Η	Χ	Φ	Τ	Ξ	Ε	Σ
Γ	Ε	Η	Ο	Ι	Κ	Ο	Γ	Ε	Ν	Ε	Ι	Α	Τ	Σ
Κ	Ω	Υ	Δ	Π	Ψ	Υ	Χ	Α	Γ	Ω	Γ	Ι	Α	Η
Χ	Α	Ν	Α	Π	Τ	Υ	Ξ	Η	Δ	Γ	Φ	Θ	Ι	Η
Φ	Σ	Β	Ν	Β	Υ	Γ	Ξ	Ψ	Μ	Ρ	Φ	Ι	Α	Υ
Ε	Ρ	Σ	Η	Θ	Κ	Ι	Σ	Ο	Τ	Η	Τ	Α	Δ	Λ
Ξ	Τ	Σ	Μ	Μ	Ζ	Ω	Η	Α	Δ	Α	Μ	Τ	Γ	Θ
Η	Β	Ι	Θ	Υ	Ρ	Ψ	Η	Ε	Ν	Ε	Η	Λ	Τ	Ζ
Ω	Ψ	Θ	Δ	Φ	Γ	Χ	Υ	Γ	Ε	Ι	Α	Σ	Τ	Β
Σ	Υ	Μ	Μ	Ε	Τ	Ο	Χ	Η	Φ	Β	Χ	Ο	Π	Θ
Σ	Ζ	Λ	Β	Γ	Β	Τ	Α	Υ	Τ	Ο	Τ	Η	Τ	Α

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΙΣΟΤΗΤΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ, ΖΩΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ, ΕΙΡΗΝΗ, ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

4. Βάζουμε τις παρακάτω λέξεις σε αλφαβητική σειρά: **ισότητα, ψυχαγωγία, ταυτότητα, συμμετοχή, υγεία, ζωή**

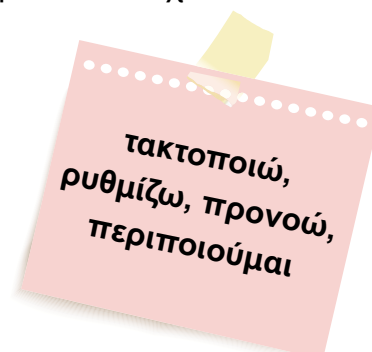
.....

.....

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

5. Συζητάμε τη σημασία της λέξης «φροντίζω» στην πρόταση του Κειμένου 1: «Αντίθετα, η μητέρα του στάθηκε δίπλα του και φρόντισε τον γιο της». Στη συνέχεια, επιλέγουμε από το συννεφάκι και γράφουμε τη σημασία που έχει κάθε φορά η λέξη «φροντίζω» στις παρακάτω προτάσεις.

Γνωρίζουμε άλλες σημασίες της λέξης «φροντίζω»

2.1 Ποια είναι τα δικαιώματά μας;

Φρόντισε, σε παρακαλώ πολύ, να μην καθυστερήσεις να φτάσεις στο σχολείο.

.....

Φροντίζει με ιδιαίτερη αγάπη τη γιαγιά της, που είναι άρρωστη.

.....

Φρόντισαν όλες τις υποχρεώσεις που είχαν, πριν φύγουν για το ταξίδι τους.

.....

Φροντίσαμε το σπίτι, προκειμένου να είναι έτοιμο για το πάρτι γενεθλίων της χρονιάς.

.....

6. Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις της πρώτης στήλης με τις λέξεις της δεύτερης που έχουν την ίδια σημασία.

πατέρας	•	•	κατευθείαν
αδιάκοπα	•	•	συνεχόμενα
νομίζουν	•	•	θεωρούν/πιστεύουν
αμέσως	•	•	μπαμπάς

7. Διαβάζουμε ξανά την ιστορία του Εμμανουέλ.

- Ψάχνουμε και υπογραμμίζουμε στο κείμενο λέξεις και φράσεις που απαντάνε στις παρακάτω ερωτήσεις.

Πότε ο πατέρας του Εμμανουέλ εγκατέλειψε την οικογένειά του;

Πότε εγκατέλειψε ο Εμμανουέλ το σχολείο;

Πότε σκέφτηκε το μεγάλο του σχέδιο;

Πότε του έστειλαν ένα ποδήλατο;

Πότε γυάλιζε παπούτσια ο Εμμανουέλ;

- Γνωρίζουμε και άλλες λέξεις που απαντάνε στην ερώτηση **πότε;**
-

Οι λέξεις που απαντούν στην ερώτηση «πότε;» και δείχνουν χρόνο, ονομάζονται **χρονικά επιρρήματα**.

Ποιες λέξεις μάς δείχνουν το «πότε»;

8. Γράφουμε προτάσεις χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις:
αμέσως, διαρκώς, σήμερα, ποτέ, φέτος.

9. Μελετάμε τις παρακάτω φράσεις από την αφίσα για τα δικαιώματα των παιδιών και καταγράφουμε τις παρατηρήσεις μας.

Κάθε παιδί έχει:

Δικαίωμα **στην** προστασία από κάθε μορφή διάκρισης.

Δικαίωμα **στη** ζωή και **στην** ανάπτυξη.

Δικαίωμα **στην** ταυτότητα.

Δικαίωμα **στην** ψυχαγωγία.

Δικαίωμα **στη** συνεργασία και στην ειρήνη.

Δικαίωμα **στην** προστασία από κάθε μορφή βίας και εκμετάλλευσης.

Δικαίωμα **στη** συμμετοχή.

Δικαίωμα **στην** οικογένεια.

Δικαίωμα **στην** εκπαίδευση.

Δικαίωμα **στην** υγεία.

(α) Τι παρατηρούμε στις **κόκκινες** λέξεις;

.....
.....

(β) Κυκλώνουμε το πρώτο γράμμα της λέξης που ακολουθεί μετά τις κόκκινες λέξεις.
Σημειώνουμε ποια γράμματα κρατάνε το τελικό -v.

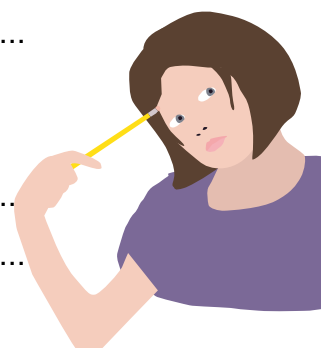
.....
.....

(γ) Βρίσκουμε και άλλα παραδείγματα από το βιβλίο μας και συμπληρώνουμε τις παρατηρήσεις μας.

.....
.....

(δ) Γράφουμε τα συμπεράσματά μας.

.....
.....

2.1 Ποια είναι τα δικαιώματά μας;

10. Συμπληρώνουμε τα κενά:

Το σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού.

Το σχέδιο αναφέρει ότι η ΕΕ θέλει να κάνει τα ακόλουθα έξι. Η ΕΕ επιθυμεί να διασφαλίσει ότι:

1. Όλα τα παιδιά εκφράζουν ____ άποψη τους.
2. Τα παιδιά μπορούν να λαμβάνουν ποιοτική εκπαίδευση και να δέχονται ____ σωστή βοήθεια από γιατρό ή νοσοκομείο, όταν ____ χρειάζονται. Οι οικογένειες διαθέτουν αρκετά χρήματα.
3. Τα παιδιά είναι ασφαλή.
4. Τα παιδιά αντιμετωπίζονται δίκαια από ____ αστυνομία, τους δικηγόρους και τους δικαστές.
5. Τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιούν υπολογιστές και τηλέφωνα και να είναι ασφαλή.
6. Όλα τα παιδιά του κόσμου μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση, «Το σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού»

Μαθαίνουμε κάτι ακόμη για το τελικό -v

11. Διαβάζουμε και υπογραμμίζουμε λέξεις που δείχνουν τι κάνει ο Άντι.

Έχω όνομα, γνωρίζω τους γονείς μου και μιλάω τη γλώσσα μου. Απολαμβάνω τον ελεύθερό μου χρόνο, δηλαδή παίζω, γελάω και περνάω καλά. Πηγαίνω σχολείο, μελετάω τα μαθήματά μου, συζητάω για τα θέματα που με αφορούν και εκφράζω ελεύθερα την άποψή μου. Έχω τον δικό μου γιατρό, ζω ελεύθερος, μακριά από πόλεμο και κάθε μορφή βίας. Κι όλα αυτά, γιατί είμαι παιδί και έχω δικαιώματα.

Γράφουμε τις λέξεις που υπογραμμίσαμε:

.....

.....

Τι παρατηρούμε;

.....

.....

Χωρίζουμε τις λέξεις σε δυο μεγάλες ομάδες.

Τι μας βοήθησε να δημιουργήσουμε τις ομάδες μας;

Συμπληρώνουμε
και με άλλες λέξεις

12. Συμπληρώνουμε τις παρακάτω προτάσεις.

Κάθε φορά στο μάθημα της γυμναστικής το παιχνίδι που ψηφίζουμε οι περισσότεροι. Αλλά σήμερα είναι η μέρα του αθλητισμού και η κυρία Ντίνα μάς προτείνει να κάνουμε ό,τι θέλουμε. Κάποιοι ποδόσφαιρο, ενώ ξεχωρίζει ο Νικήτας που μόνος του μπάσκετ. Μετά από λίγο βαριέται, πάει σε μια άλλη ομάδα παιδιών και τα ρωτάει:

- Εσείς, τι
- Εμείς..... κνηγητό, γιατί δεν μαζί μας;
- Τέλεια, με την ομάδα που κνηγάει.

Η Μαριάνθη και οι φίλοι της βρέθηκαν σε μια δύσκολη κατάσταση στη θάλασσα. Καθώς έβλεπαν τα κύματα να έρχονται καταπάνω τους, η Μαριάνθη είπε δυνατά:

- Τι κάνουμε στα δύσκολα;
-!
- Εγώ γρήγορα προς την ακτή, εσύ επειδή πιο αργά πρόσεχε, Πάτρικ!
- Ααααα...προσοχή! Μία μέδουσα κοντά μας!
- Αα δεν είναι μία, είναι πολλές και προς τα πάνω μας!
- Έχω μια ιδέα πώς να ξεφύγουμε. Εμείς από αυτή την πλευρά και εσείς από την άλλη!

2.2 Έχουμε δικαιώματα;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ πώς χρησιμοποιούμε τη λέξη «πρόσφυγας»,
- ✓ πότε χρησιμοποιούμε τον διπλό τόνο,
- ✓ πότε/ πώς αλλάζει το τέλος μιας λέξης, ώστε να συμφωνεί με τη λέξη που περιγράφει.

1. Έχουμε ακούσει ποτέ τη λέξη «πρόσφυγας»; Τι πιστεύουμε ότι σημαίνει;

● Πρόσφυγας είναι:

.....
Ψάχνουμε πληροφορίες και συμπληρώνουμε ή διορθώνουμε την απάντησή μας.

● Πρόσφυγας είναι:

.....

2. Ψάχνουμε στο έντυπο ή ψηφιακό λεξικό τη λέξη «πρόσφυγας» και συμπληρώνουμε την καρτέλα πληροφοριών.

Λέξη: Σελίδα:

Ορισμός:

Αριθμός συλλαβών:

Γράφουμε μια πρόταση χρησιμοποιώντας τη λέξη:

.....
.....

3. Η Σαβέλ είναι μια μικρή πρόσφυγας. Βρίσκουμε στο Κείμενο 1 στοιχεία που μας δίνουν αυτήν την πληροφορία.

4. Συζητάμε στην τάξη.

- Έχουν οι πρόσφυγες δικαιώματα;
-

- Ψάχνουμε πληροφορίες και παρουσιάζουμε στην τάξη ποια είναι τα δικαιώματά τους.

5. Ακούμε από τη δασκάλα ή τον δάσκαλό μας το απόσπασμα του Κειμένου 1.

- Συμπληρώνουμε τις λέξεις που λείπουν.

Μέσα σε μία μέρα η Σαβέλ άφησε το της και ό,τι άλλο αγαπούσε και ταξίδεψε σε μία χώρα, στην άλλη της γης. «Η χώρα μας δεν είναι πια» είχε πει η μαμά της. «Δεν μπορούμε να πάρουμε πολλά μαζί μας. Διάλεξε ένα, αυτό που αγαπάς περισσότερο». Η Σαβέλ διάλεξε το κόκκινο φόρεμα, που της είχε κάνει δώρο η γιαγιά της στα της. Και από εκείνη τη μέρα, το φορούσε συνέχεια.

..... στη νέα τους πόλη με τις του

Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή, *Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ*, εκδόσεις Τελεία

- Διαβάζουμε δυνατά και ελέγχουμε τις απαντήσεις μας.

- Σκεφτόμαστε και γράφουμε και άλλες λέξεις που έχουν μαζί δύο ή τρία σύμφωνα.
-
-

Γράφουμε λέξεις με δύο ή τρία σύμφωνα

Εντοπίζουμε λέξεις με δύο ή τρία σύμφωνα

2.2 Έχουμε δικαιώματα;

6. Κυκλώνουμε τις λέξεις που δηλώνουν ζώο, πρόσωπο, πράγμα.

Η Σαβέλ δε μιλούσε ποτέ για την πόλη που είχαν αφήσει. Κάθε βράδυ, όταν έκλεινε τα μάτια της, ταξίδευε εκεί... Έβλεπε τα βουνά, που αγκάλιαζαν την πόλη της και τα σπίτια με τις στέγες, που έλαμπαν στον ήλιο. Έβλεπε τον κήπο της με το δέντρο και τα λουλούδια, που φρόντιζε η γιαγιά της.

Ξαναγράφουμε το κείμενο και προσθέτουμε επίθετα, που δείχνουν πώς είναι τα ζώα, τα πρόσωπα και τα πράγματα που κυκλώσαμε.

Η μικρή Σαβέλ δε μιλούσε ποτέ για την πόλη που είχαν αφήσει.

.....
.....
.....
.....

Συμπληρώνουμε τα κενά με την κατάλληλη λέξη

7. Παρατηρούμε τις παρακάτω ομάδες επιθέτων. Επιλέγουμε και συμπληρώνουμε και άλλα παραδείγματα για την κάθε ομάδα.

(πλούσιος, κρύος, άσπρος, γενναίος, άγριος, γεμάτος, διψήφιος, επιτραπέζιος, νέος, ξένος, καλοσυνάτος)

ο μεγάλος	η μεγάλη	το μεγάλο
ο ωραίος	η ωραία	το ωραίο
ο μέτριος	η μέτρια	το μέτριο

8. Συμπληρώνουμε τον παρακάτω πίνακα με τις λέξεις του Κειμένου 1, όπως το παράδειγμα.

γενέθλια	γε – vé – θλι – α	πολυσύλλαβη (4)
πρόσωπο	πρό – σω – πο	τρिसύλλαβη (3)
φόρεμα		
μάγουλα		
δάκρυα		

Στη συνέχεια, συζητάμε τις παρατηρήσεις μας.

Πόσες συλλαβές έχουν οι λέξεις;

Σε ποια συλλαβή είναι ο τόνος;

Ποια λέξη ακολουθεί μέσα στο κείμενο;

9. Κυκλώνουμε τις λέξεις που μας δείχνουν σε ποιον ανήκουν τα δικαιώματα.

Το **δικό μου** δικαίωμα, το δικαίωμά μου είναι και **δικό σου** δικαίωμα, το δικαίωμά σου!
 Το **δικό του** δικαίωμα, το δικαίωμά του είναι και **δικό της** δικαίωμα, το δικαίωμά της!
 Το **δικό μας** δικαίωμα, το δικαίωμά μας είναι και **δικό σας** δικαίωμα, το δικαίωμά σας!
 Το **δικό τους** δικαίωμα, το δικαίωμά τους είναι για όλους δικαίωμα! Είναι δικαίωμά μας!

Οι λέξεις που μας δείχνουν σε ποιον/ποια/ποιο ανήκει κάτι ονομάζονται **κτητικές αντωνυμίες**.

2.2 Έχουμε δικαιώματα;

10. Επιλέγουμε τη σωστή απάντηση.

Η Ζαχάρ ταξίδεψε με την _____ σε μία νέα χώρα, γιατί δεν ήταν ασφαλής.

οικογένειά της		οικογένεια της	
----------------	--	----------------	--

Πέρασε ολόκληρες μέρες ντυμένη με το ίδιο το φόρεμά της που είχε φέρει μαζί της, όταν έφυγε.

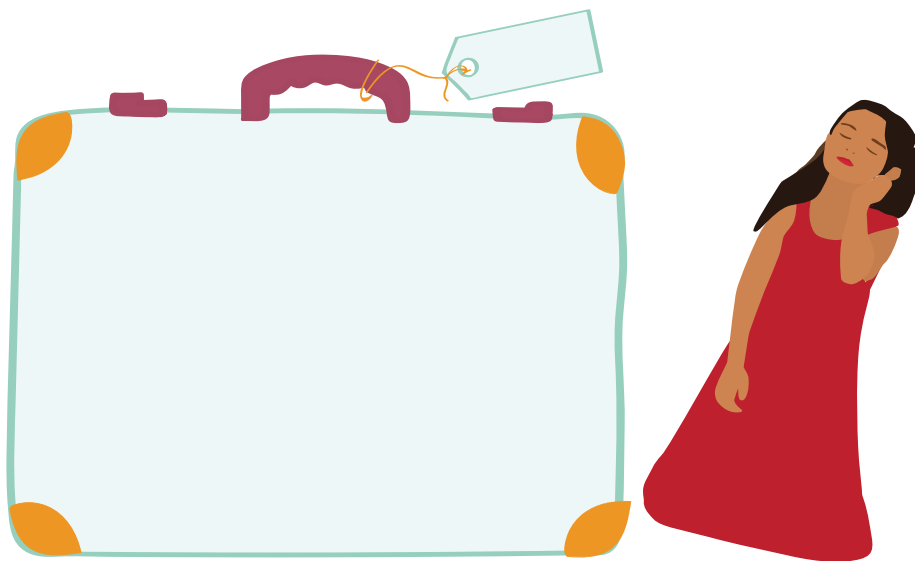
φόρεμα της		φόρεμά της	
------------	--	------------	--

Μέχρι που μια μέρα, μια _____ της χάρισε μερικά ρούχα.

συμμαθήτριά της		συμμαθήτριά της	
-----------------	--	-----------------	--

11. Γεμίζουμε τη βαλίτσα με τα τέσσερα δικαιώματα του παιδιού που θεωρούμε πιο σημαντικά για εμάς.

Τα τέσσερα πιο σημαντικά δικαιώματά μου ως παιδί είναι το δικαίωμα,
..... και

Τι παρατηρούμε στην πρόταση που φτιάξαμε;

12. Φτιάχνουμε και άλλες προτάσεις...

...χρησιμοποιώντας τις λίστες λέξεων.

<p>ταυτότητα οικογένεια ψυχαγωγία υγεία</p>	<p>Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στην, στην στη και στην</p>
<p>σπίτι κήπο δέντρα ήλιο</p>	<p>Η Σαβέλ έκλεινε τα μάτια και σκεφτόταν</p>
<p>γιαγιά παππούς μαμά μπαμπάς</p>	<p>Η Σαβέλ ήθελε να είναι όλοι μαζί, δηλαδή μαζί με</p>

...χρησιμοποιώντας δικά μας παραδείγματα.

.....

.....

.....

.....

2.3

Αποδεχόμαστε το διαφορετικό;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ νέες λέξεις που σχηματίζονται με τη λέξη «καρδιά» και μία ακόμη λέξη,
- ✓ πώς διακρίνουμε τις λέξεις που μεταφέρουν τη δράση τους από τις λέξεις που δεν τη μεταφέρουν.

  1. Χωριζόμαστε σε ομάδες και γράφουμε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τη λέξη «**καρδιά**». Χρησιμοποιούμε το έντυπο ή ψηφιακό λεξικό, αν χρειαζόμαστε βοήθεια. Η ομάδα που θα γράψει τις περισσότερες λέξεις κερδίζει.

  2. Φτιάχνουμε λέξεις με τη λέξη **καρδιά**.

καλός + καρδιά →

μεγάλος + καρδιά →

ταχύς + καρδιά →

καρδιά + γράφω →

καρδιά + λόγος →

  3. Φτιάχνουμε ζευγάρια λέξεων, συνδυάζοντας τη λέξη «**καρδιά**» με τις παρακάτω λέξεις και γράφουμε προτάσεις.

καλή, αδύναμη, τρυφερή, γερή

.....

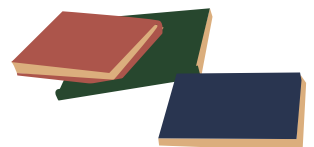
.....

.....

.....

Αν δυσκολευτούμε, συμβουλευόμαστε το έντυπο ή ψηφιακό λεξικό.

Οι λέξεις που φτιάχνονται από δύο άλλες λέξεις ονομάζονται σύνθετες λέξεις.

4. Ενώνουμε τις φράσεις της στήλης α με τη σημασία τους στη στήλη β.

χτυπά η καρδιά μου δυνατά	•	•	με απόλυτη ειλικρίνεια
μιλάω στην καρδιά	•	•	εμπιστεύομαι
με το χέρι στην καρδιά	•	•	αγωνιώ, λαχταρώ
δε μου κάνει καρδιά	•	•	δεν έχω διάθεση
είμαι έξω καρδιά	•	•	κερδίζω τη συμπάθεια κάποιου
ανοίγω την καρδιά μου	•	•	είμαι χαρούμενος

5. Στις παρακάτω προτάσεις υπάρχουν κάποια σημεία στίξης. Τα εντοπίζουμε και τα κυκλώνουμε. Στη συνέχεια, ξαναδιαβάζουμε τα παρακάτω αποσπάσματα, προσέχοντας τον ρόλο των σημείων στίξης.

Γιατί τα φίδια να κάνουν παρέα μόνο με φίδια;
Δε γινόταν μία καρδιά να ανήκει και κάπου αλλού;

Αχ, και να είχε πόδια!
Τι ωραία που θα ήταν, αν άλλαζε κάτι και γεννιόταν αλλιώς!

Τότε θα μπορούσε να τα πλησιάσει.
Έβαλε τα δυνατά του να ισοροπήσει.

Το πρωί που ξύπνησε, καθώς άρχισε να ξεκουλουριάζεται
και να τεντώνεται, είδε ότι είχε πόδια.

Φίδι: Γεια!
Χελώνα: Αaaa!

Δεν είχε μόνο πόδια...φορούσε και παπούτσια.
Ο κάστορας σκαρφάλωσε στο πιο ψηλό κλαρί του δέντρου
και σταμάτησε να ροκανίζει για να ακούσει...

2.3 Αποδεχόμαστε το διαφορετικό;

6. Τι ρόλο παίζουν αυτά τα σημεία στίξης; Συμπληρώνουμε το σημείο στίξης και τον ρόλο που έχει κάθε φορά.

	χρησιμοποιείται στο τέλος μιας πρότασης, η οποία εκφράζει θαυμασμό, διαταγή ή απαγόρευση
	χρησιμοποιείται, όταν μιλάνε κάποια πρόσωπα μεταξύ τους
	χρησιμοποιείται στο τέλος μιας πρότασης, η οποία είναι ερώτηση
	χρησιμοποιείται στο τέλος μιας πρότασης, σε συντομογραφίες, στην ώρα και σε μεγάλους αριθμούς
	χρησιμοποιείται για να χωρίσει λέξεις και φράσεις ή μία πρόταση από μία άλλη
	χρησιμοποιείται για να δείξουμε ότι μια πρόταση ή σκέψη έμεινε χωρίς να ολοκληρωθεί ή για κάτι που μπορεί να προκαλεί έκπληξη

7. Συμπληρώνουμε τις παρακάτω προτάσεις με: ; ! ή .

- Πόσο στεναχωριέμαι που δε θα πάμε εκδρομή
- Ξέρεις τα δικαιώματά σου
- Πόσες μέρες αντέχει ο άνθρωπος χωρίς φαγητό ή νερό
- Θέλω να έρθω να σε δω

Χρησιμοποιούμε
τα σημαιάκια
με τα σημεία στίξης

Πόσο καλά
αναγνωρίζουμε
τα σημεία στίξης;

8. Στις παρακάτω προτάσεις ενώνουμε τις λέξεις με τα συννεφάκια που ταιριάζουν.

Τα ζώα έτρεχαν.

Υποκείμενο

Ρήμα

Αντικείμενο

Τι παρατηρούμε;

Τα ζώα έπαιζαν κρυφτό.

Υποκείμενο

Ρήμα

Αντικείμενο

Τι παρατηρούμε;

9. Στο παρακάτω κείμενο υπογραμμίζουμε τα ρήματα που μεταφέρουν τη δράση τους και κυκλώνουμε τα ρήματα που δεν τη μεταφέρουν.

Τι;

Το φίδι κρύβεται.

Η αλεπού άγγιξε το φίδι.

Το φίδι κλαίει.

Ο κάστορας και το φίδι έκοψαν τα λουλούδια.

Ο κάστορας κοιμάται.

10. Στο παρακάτω κείμενο, υπογραμμίζουμε τα ρήματα που μεταφέρουν τη δράση τους και κυκλώνουμε τα ρήματα που δεν τη μεταφέρουν.

Ο Εμμανουέλ, η Αμάντα και το φίδι έπαιζαν όλη μέρα. Άραγε ήξεραν όλοι τους κανόνες; Η Αμάντα παραβίασε έναν κανόνα. Οι υπόλοιποι δύο έκαναν συμβούλιο και αποφάσισαν την ποινή της. Η Αμάντα θα έχανε... μία κρέπα! Στεναχωρήθηκε τόσο πολύ η Αμάντα, που έμαθε τους κανόνες απ' έξω.

11. Γράφουμε δύο προτάσεις, όπου στη μία μεταφέρεται η δράση και στην άλλη δε μεταφέρεται.

.....

Πότε ένα ρήμα μεταφέρει τη δράση του;

2.4

Προστατεύονται τα δικαιώματά μας;

Μαθαίνουμε
καινούριες λέξεις

Ώρα για επανάληψη...

1. Φτιάχνουμε λέξεις χρησιμοποιώντας το «πολύ» και τις λέξεις στα σύννεφα.

.....
.....
.....
.....
.....

Στη συνέχεια, επιλέγουμε δύο από αυτές τις λέξεις και γράφουμε προτάσεις.

.....
.....

2. Επιλέγουμε τη σωστή απάντηση για κάθε φράση:

(α) Δίνω δικαιώματα!

- προκαλώ, δίνω αφορμή για σχολιασμό
- παραιτούμαι από τα δικαιώματά μου

(β) Ποιος σου έδωσε το δικαίωμα;

- ποιος σου έδωσε την άδεια
- ποιος είναι αυτός που σκέφτηκε τα δικαιώματα

(γ) Δικαίωμά μου να κάνω ό,τι θέλω!

- έχω την ελευθερία να επιλέξω τι θέλω να κάνω
- μπορώ να κάνω ό,τι θέλω

Παίζουμε με τις λέξεις
της ενότητας

2.4 Προστατεύονται τα δικαιώματά μας;

6. Ακούμε από τη δασκάλα ή τον δάσκαλό μας το απόσπασμα του κειμένου «Μπελάδες στην Πολυχρωμία».

(α) Συμπληρώνουμε τις λέξεις που λείπουν.

Η είναι μια χώρα η οποία είναι διάσημη για το μαγικό της Ουράνιο Τόξο. Ένα Ουράνιο Τόξο το οποίο μόνιμα στον ουρανό της χώρας. Οι κάτοικοι της Πολυχρωμίας ζουν μονιασμένοι και αγαπημένοι. Στην Πολυχρωμία όλα έχουν Πολύ χρώμα! Όλοι οι κάτοικοι έχουν ονόματα που με τα χρώματα. Πιο ευτυχισμένα απ' όλους στη χώρα αυτή είναι τα παιδιά. Κάθε μεσημέρι μετά το σχολείο πηγαίνουν για παιχνίδι στο λιβάδι που στην του Ουράνιου Τόξου [...] Μέχρι που μια μέρα τα πράγματα στην Πολυχρωμία αλλάζουν. Ο νέος πρόεδρος της χώρας, ο, αποφασίζει να χτίσει ένα πανύψηλο στο λιβάδι που στην του Ουράνιου Τόξου, εκεί όπου καθημερινά παίζουν τα παιδιά [...] Όταν μια παρέα παιδιών ακούει τα σχέδια του Γκριζώφ αποφασίζει να τον συναντήσει και να συζητήσει μαζί του.

Ελένη Νεοκλέους, *Μπελάδες στην Πολυχρωμία*, θεατρικό (διασκευή)

(β) Διαβάζουμε δυνατά και ελέγχουμε τις απαντήσεις μας.

Παίζουμε με τις συλλαβές

7. Διαβάζουμε τις προτάσεις και βάζουμε τόνο όπου χρειάζεται. Προσοχή! Κάποιες λέξεις χρειάζονται διπλό τόνο.

Η Σαβελ εφυγε απο τη χωρα της με δακρυα να τρεχουν απο τα μαγουλα της. Πηρε μαζι της το κοκκινο φορεμα της, που της ειχε κανει δωρο η γιαγια της για τα γενεθλια της.

8. Περιγράφουμε τα παρακάτω ουσιαστικά με επίθετα.

βαλίτσα μεγάλη	όνειρο	πρόσφυγας

9. Εντοπίζουμε τα σημεία στίξης και διαβάζουμε το κείμενο.

ΓΚΡΙΖΩΦ: Δεν πιστεύω τι ακούν τ' αυτάκια μου από ένα τσούρμο σχολιαρόπαιδα! Ποιος σας έδωσε δικαιώματα; Δεν είστε ακόμα σε ηλικία να έχετε άποψη!

ΛΕΥΚΗ: Όλοι οι πολίτες έχουν δικαιώματα! Τα παιδιά είναι κι αυτά πολίτες! Έχουμε δικαιώματα!

ΒΙΟΛΕΤΑ: Δε ζητάμε κάτι παράλογο! Μόνο να πούμε την άποψη μας! Να συζητήσουμε μαζί σας! Να μας ακούσετε!

ΛΕΥΚΗ: Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, άρθρο 12 και 13: «Κάθε παιδί δικαιούται να λέει ελεύθερα την άποψή του για θέματα που το αφορούν».

ΜΠΛΟΥ: Σας στείλαμε πολλές επιστολές...

Ελένη Νεοκλέους, *Μπελάδες στην Πολυχρωμία*, θεατρικό (διασκευή)

10. Βάζουμε κόμμα, όπου χρειάζεται.

Ο Γιάννης και τα αδέρφια του πουλούσαν ρολόγια τσάντες και γυαλιά ηλίου για να τα βγάλουν πέρα.

Ο Γιάννης και ο Θανάσης έκαναν προπόνηση κάθε μέρα μάθαιναν την ντρίμπλα το ριμπάουντ το σουτ και την πάσα.

A. D. Largie, *Από τις γειτονιές της Αθήνας στο NBA, Γιάννης Αντετοκούνμπο*, εκδόσεις Κλειδάριθμος

11. Διαβάζουμε την πρόταση:

Ο Γιάννης παίζει μπάσκετ.

(α) Συμπληρώνουμε τον παρακάτω πίνακα.

Υποκείμενο	Ρήμα	Αντικείμενο

(β) Αλλάζουμε τους όρους της πρότασης και φτιάχνουμε προτάσεις.

Ο Γιάννης	παίζει	μπάσκετ.
Μπάσκετ		
Παίζει		

2.4 Προστατεύονται τα δικαιώματά μας;

- (γ) Είναι σωστές οι προτάσεις που φτιάξαμε;
- (δ) Έχουν όλες το ίδιο νόημα;
- (ε) Ενώνουμε την ερώτηση με την κατάλληλη απάντηση.

• Παίζει μπάσκετ ο Γιάννης.	• Ποιος παίζει μπάσκετ;
• Ο Γιάννης παίζει μπάσκετ.	• Τι κάνει ο Γιάννης;
• Μπάσκετ παίζει ο Γιάννης.	• Τι παίζει ο Γιάννης;

12. Κάνουμε εξάσκηση και αλλάζουμε τη σειρά των λέξεων στις παρακάτω προτάσεις.

- (α) Η Σαβέλ φοράει το φόρεμα.
- (β) Ο Εμμανουέλ ζητάει ένα ποδήλατο.

Μεταφέρουν ή δε μεταφέρουν τη δράση τους;

13. Τώρα, στο τέλος της ενότητας, μπορώ:

Βάζω X σε αυτά που μπορώ να κάνω.	Πολύ καλά	Καλά	Δύσκολα
να χρησιμοποιώ τη λέξη «δικαιώματα»,			
να χρησιμοποιώ σωστά το τελικό -ν,			
να σχηματίζω ρήματα που δείχνουν τι κάνω ή τι παθαίνω ή σε τι κατάσταση βρίσκομαι τώρα,			
να χρησιμοποιώ τη λέξη «πρόσφυγας»,			
να χρησιμοποιώ διπλό τόνο,			
να χρησιμοποιώ επίθετα που να «ταιριάζουν» με τη λέξη που περιγράφουν,			
να φτιάχνω σύνθετες λέξεις με τη λέξη «καρδιά»,			
να διακρίνω τα ρήματα που μεταφέρουν τη δράση τους από τα ρήματα που δεν τη μεταφέρουν.			

Τι λέμε σπίτι μας; 3

ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΟΥΜΕ...

το λεξιλόγιό μας με λέξεις που σχετίζονται με το σπίτι

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ...

προτάσεις για να εκφράσουμε φόβο και ανησυχία

3.1 Είναι όλα τα σπίτια ίδια;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ σύνθετες λέξεις με τη λέξη «σπίτι»,
- ✓ πώς συγκρίνουμε πρόσωπα και πράγματα,
- ✓ να χρησιμοποιούμε αρσενικά ουσιαστικά σε -ές (π.χ. ο καφές).

1. Οι σπιτοντεντέκιβ φτιάχνουν το λήμμα ενός λεξικού. Χωριζόμαστε σε ομάδες, μοιράζουμε ρόλους και αποφασίζουμε από κάποιο λεξικό να αναζητήσουμε πληροφορίες για τη λέξη «σπίτι».

α' ομάδα

Σημασία:

β' ομάδα

Πρόταση με τη λέξη αυτή:

γ' ομάδα

Λέξη με την ίδια σημασία:

δ' ομάδα

Σύνθετες λέξεις (λέξεις που έχουν μέσα τους τη λέξη αυτή):

Σχηματίζουμε σύνθετες λέξεις

2. Ακούμε την περιγραφή του εξωτερικού μέρους ενός σπιτιού:

- Γράφουμε τις λέξεις που λείπουν.

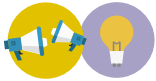
Το σπίτι μας είναι μια.....μονοκατοικία. Έχει μια
..... πόρτα με παράθυρα. Η αυλή είναι γεμάτη με
..... φυτά.

- Βρίσκουμε από ποιες λέξεις φτιάχνεται η καθεμία και τις γράφουμε στο τετράδιό μας.

Εξερευνούμε τα εξωτερικά μέρη ενός σπιτιού

3. Διαβάζουμε τα δύο αποσπάσματα του Κειμένου 1 και τα ξαναγράφουμε χωρίς τις υπογραμμισμένες λέξεις και φράσεις.

Καλύτερα να κοιμάμαι εγώ στο μικρότερο δωμάτιο από τα κάτω [δωμάτια]....

Το δωμάτιο που θα κοιμόταν εκείνος είναι το πιο μικρό.

.....

- Τι παρατηρούμε; Σε τι χρησιμεύουν οι λέξεις αυτές;
- Κυκλώνουμε την απάντηση που θεωρούμε σωστή:

Η λέξη «μικρότερο»:	Η φράση «το πιο μικρό»:
α) δείχνει το δωμάτιο	α) συγκρίνει το δωμάτιο με όλα τα δωμάτια
β) συγκρίνει το δωμάτιο με κάποια άλλα δωμάτια	β) περιγράφει το δωμάτιο

4. Συμπληρώνουμε, όπως στο παράδειγμα, συγκρίνοντας κάτι με κάποιο άλλο όμοιό του:

Η αυλή του Γιάννη είναι **ομορφότερη / πιο όμορφη** (όμορφος, η, ο) από την αυλή του Πέτρου.

Το σπίτι μας είναι (ψηλός, ή, ό) από το δικό σας.

Το γκαράζ σας είναι (φαρδύς, ιά, ύ) από το γκαράζ της Νισά.

Συγκρίνουμε τα δύο σπίτια

5. Ξαναγράφουμε τις παραπάνω προτάσεις κάνοντας σύγκριση ανάμεσα σε κάτι με όλα τα όμοιά του:

Η αυλή του Γιάννη είναι **η ομορφότερη / η πιο όμορφη** (όμορφος, η, ο) από όλες τις αυλές της γειτονιάς.

Το σπίτι μας είναι (ψηλός, ή, ό) από όλα τα σπίτια του χωριού.

Το γκαράζ σας είναι (φαρδύς, ιά, ύ) από όλα τα γκαράζ της πολυκατοικίας μας.

3.1 Είναι όλα τα σπίτια ίδια;

- **6. Συγκρίνουμε κάτι που δεν μπορεί να συγκριθεί με κανένα όμοιό του και είναι απόλυτο.**

Η αυλή του Γιάννη είναι **ομορφότερη / πολύ όμορφη** (όμορφος, η, ο).

Το σπίτι μας είναι (ψηλός, ή, ό).

Το γκαράζ σας είναι (φαρδύς, ιά, ύ).

- **7. Διαβάζουμε το παρακάτω απόσπασμα και παρατηρούμε τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά. Τι κοινό έχουν;**

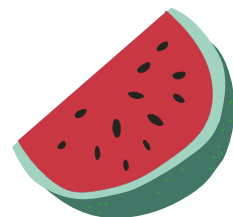
Χθες το βράδυ μαζεύτηκαν οι φίλες της μαμάς στο καινούριο μας σπίτι. Κάθισαν στον άνετο καναπέ, απολαμβάνοντας δροσερό καφέ και πλούσιους μεζέδες. Ο αέρας μύριζε μενεξέδες από τον κήπο της γιαγιάς. Ενώ γελούσαν ξέγνοιαστα, ξαφνικά μια σταγόνα από καφέ έπεσε στον καναπέ και δημιουργήθηκε ένας λεκές...

Γράφουμε τις υπογραμμισμένες λέξεις με τέτοιο τρόπο, ώστε να απαντούν στην ερώτηση «ποιος»;

Ο καναπές.....
.....

- **8. Συμπληρώνουμε τα κενά με το ουσιαστικό «ο καφές», όπως στο παράδειγμα.**

Μια κραυγή απόγνωσης βγήκε από τα χείλη της μαμάς. «Ωχ όχι! Ο καφές (ποιος;) λέρωσε τον καναπέ! Πώς θα καταφέρω να βγάλω τον λεκέ του (ποιανού;); Γιατί κούνησες τον (ποιον;) σου και έπεσε; Οι μεζέδες και οι (ποιοι;) έπρεπε να είναι μακριά από τον καναπέ και τα ποτήρια των (ποιανών;) να είναι στη θέση τους, στο τραπέζι. Δε με ακούσατε, όταν σας είπα να προσέχετε τους (ποιους;) σας και κοιτάξετε το αποτέλεσμα!»

3.2

Πού ζουν οι άνθρωποι σε άλλα μέρη του κόσμου;

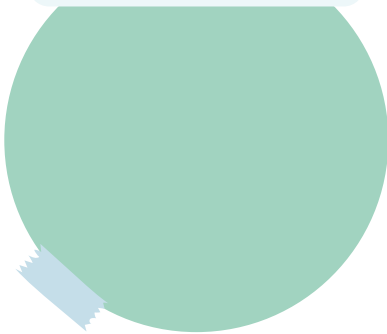
Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ τι σημαίνει το «δια-» σε λέξεις που αρχίζουν μ' αυτό,
- ✓ τι δείχνουν οι λέξεις «με» και «σε»,
- ✓ πώς δηλώνουμε τι φοβόμαστε και για το τι ανησυχούμε.

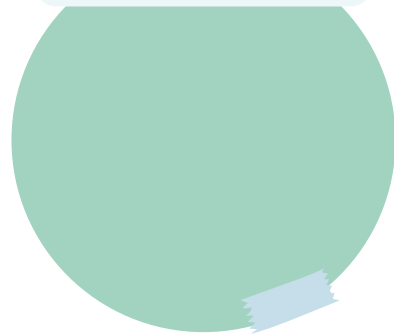

1. Τοποθετούμε τα εξής είδη σπιτιών στον κατάλληλο κύκλο: μονοκατοικία, πολυκατοικία, πλωτή κατοικία, δεντρόσπιτο, σκηνή, τροχόσπιτο.

Σπίτια που κινούνται

Σταθερά σπίτια

2. Βρίσκουμε από ποιες λέξεις φτιάχνεται το ρήμα «διατρέχουν» και συζητάμε τη σημασία του, παρατηρώντας τη φράση που ακολουθεί.

Τα σπίτια από άχυρο **διατρέχουν** κίνδυνο πυρκαγιάς.

3. Βρίσκουμε τι δηλώνουν οι λέξεις που αρχίζουν με «δια» και αντιστοιχίζουμε.

Σε δρόμους με αυτοκίνητα περνούμε από τις **δια**βάσεις.

Σήμερα θα **δια**νυκτερεύσουμε στην Κομοτηνή.

Το σπίτι του Νίκου **δια**φέρει από το σπίτι της Ελένης.

Η **δια**νομή των φυλλαδίων έγινε από τις φοιτήτριες.

Η **δια**κομιδή του ασθενούς έγινε με το ελικόπτερο.

• δηλώνει μεταφορά

• δείχνει διαφορά

• δείχνει μοίρασμα

• δηλώνει διάστημα χρόνου

• δηλώνει κίνηση από το ένα μέρος στο άλλο

3.2 Πού ζουν οι άνθρωποι σε άλλα μέρη του κόσμου;

4. Ακούμε το κείμενο και συμπληρώνουμε τα κενά των λέξεων.

Η επίσκεψη

Η φίλη μου η ___αρώ με κάλεσε στο ___ίτι της να παίξουμε. Όταν έφτασα, με πήγε κατευθείαν στο δωμάτιό της, όπου είχε πολλά επιτραπέζια παιχνίδια, ___ούρες, τουβλάκια και μία κούκλα με ___ουρά μαλλιά. Μεγαλύτερη εντύπωση μου έκαναν τα ___αράχδια, κάτι πετρούλες χρωματιστές που τις αποθήκευε μέσα σ' ένα μικρο___οπικό κουτί. Παιξαμε και μετά από πολλή ώρα με πήρε η μητέρα μου τηλέφωνο, να μου πει ότι η ώρα είναι περα___ένη. Όταν γύρισα, ήμουν πολύ χαρούμενη και ενθουσια___ένη.

- Με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας μας διορθώνουμε τυχόν λάθη και συζητάμε πώς ακούγονται και πώς γράφονται οι λέξεις που συμπληρώσαμε.

5. Διαβάζουμε τα παρακάτω αποσπάσματα από το Κείμενο 1.

«Ο σχεδιασμός ενός σπιτιού και τα υλικά από τα οποία είναι φτιαγμένο εξαρτώνται από το μέρος όπου βρίσκεται».

«Τα σπίτια στις χώρες με τροπικό κλίμα μπορεί να μην έχουν τζάμια στα παράθυρα, ώστε να διατηρείται το εσωτερικό τους δροσερό».

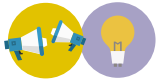
- Υπογραμμίζουμε τι δηλώνουν τα υπογραμμισμένα ρήματα:

(α) χθες / στο παρελθόν (β) σήμερα / στο παρόν (γ) αύριο / στο μέλλον

- Αλλάζουμε τα ρήματα, για να δηλώνουν ότι κάτι έγινε χθες/στο παρελθόν, όπως στο παράδειγμα.

Τώρα / Παρόν	Χθες / Παρελθόν
εξαρτώμαι	εξαρτήθηκα
τοποθετούμαι
αγαπιέμαι
θεωρούμαι
διατηρούμαι
γεννιέμαι

6. Ξαναγράφουμε τα παρακάτω δύο αποσπάσματα χωρίς τις υπογραμμισμένες λέξεις.

Τα σπίτια της Ταϊλάνδης είναι χτισμένα με άχυρο και ξύλο.

.....

.....

Σήμερα, υπάρχει μεγάλη ποικιλία τύπων σπιτιών σε όλα τα μέρη του κόσμου.

.....

.....

- Τι παρατηρούμε; Γιατί χρειαζόμαστε τις λέξεις αυτές; Τι δείχνουν;

7. Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις «με» και «σε».

- Τα σπίτια του Άμστερνταμ έχουν στέγες απότομη κλίση.
- Υπάρχει μεγάλη ποικιλία τύπων σπιτιών..... διάφορα μέρη του κόσμου.
- Τα σπίτια..... διάφορα νησιά των Κυκλάδων είναι βαμμένα με λευκό χρώμα.
- Τα σπίτια στις Κυκλάδες έχουν στέγες επίπεδη οροφή.

8. Βάφουμε με κόκκινο χρώμα τη λέξη σε που δηλώνει τόπο και τη λέξη με που δηλώνει τρόπο. Με κίτρινο χρώμα βάφουμε τη λέξη με που σημαίνει «εμένα» και τη λέξη σε που σημαίνει «εσένα».

- Με λένε Εύη και πηγαίνω σε ένα σχολείο της Θεσσαλονίκης.
- Μένουμε σε ένα μεγάλο σπίτι, που έχει τρία δωμάτια με πολλά έπιπλα.
- Όλο σε φωνάζω και δεν με ακούς, όταν είσαι με άλλα παιδιά.
- Με είδε και ήρθε κοντά μου, όταν ήμουνα σε μία πλατεία με τις φίλες μου.
- Έχω ένα κουτί με κίτρινο χρώμα, που είναι γεμάτο με παιχνίδια.
- Θα σε αφήσω να δεις ό,τι θες, αλλά πρώτα πρέπει να ασχοληθείς με τα μαθήματά σου.

3.2 Πού ζουν οι άνθρωποι σε άλλα μέρη του κόσμου;

 9. Στο Κείμενο 2 διαβάσαμε τι φοβόταν η Τζούλια Χιλ. Φτιάχνουμε διαλόγους με τα παρακάτω λόγια των παιδιών, για να ανακαλύψουμε τι φοβούνται και για το τι ανησυχούν.

- Δίκαιο έχεις. Ανησυχώ μήπως δεν τα προστατεύουμε σωστά.
- Φοβάμαι μήπως κάποια δάση καταστραφούν.
- Κι εγώ φοβάμαι μήπως πάθουμε ασφυξία!
- Ανησυχώ μην ξεμείνουμε τελείως από οξυγόνο.

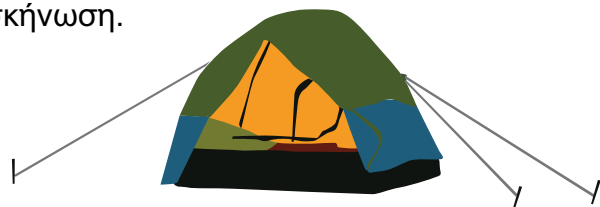
 10. Για κάθε παιδί βάζουμε: (α) με κόκκινη ξυλομπογιά το ρήμα που δηλώνει τον φόβο ή την ανησυχία του και (β) με κίτρινη ξυλομπογιά την πρόταση που δείχνει τι φοβάται ή για το τι ανησυχεί.

Στη συνέχεια, συζητάμε τα εξής:

- Αν διαβάσουμε την κάθε πρόταση χωριστά από το ρήμα, την καταλαβαίνουμε;
- Σε ποια ερώτηση απαντάει η κάθε πρόταση;

 11. «Ο Άλεξ ανησυχεί μήπως δεν πάει στην κατασκήνωση αυτό το καλοκαίρι». Υπογραμμίζουμε ποια από τις παρακάτω προτάσεις δείχνει αυτό που σκέφτεται και συζητάμε πώς την επιλέξαμε.

- Ο Άλεξ είναι σίγουρος ότι δεν πάει στην κατασκήνωση.
- Ο Άλεξ δε θα πάει στην κατασκήνωση.
- Ο Άλεξ σκέφτεται ότι δεν είναι σίγουρο αν θα πάει στην κατασκήνωση.
- Ο Άλεξ είναι σίγουρος ότι θα πάει στην κατασκήνωση.

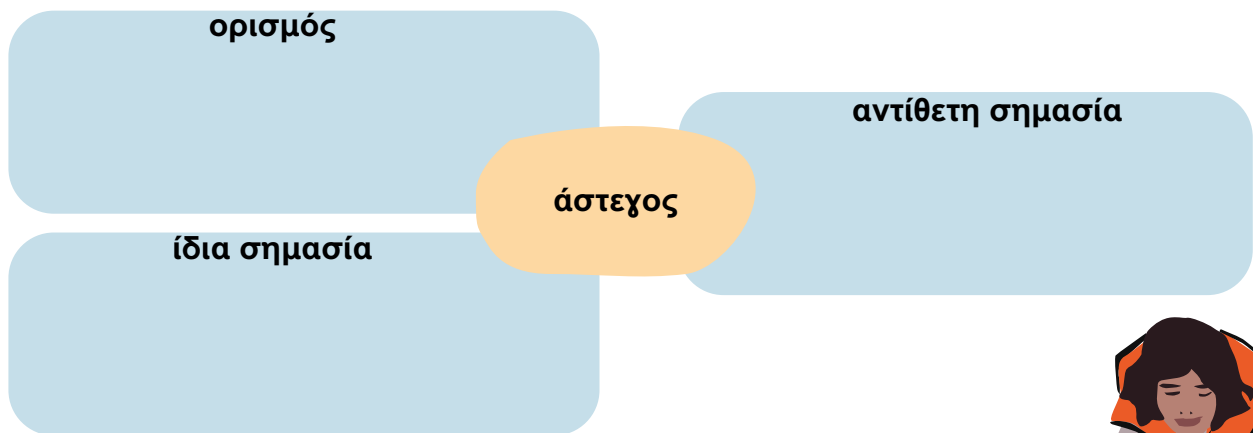
3.3 Υπάρχουν σπίτια χωρίς τοίχους;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ τι σημαίνει το «προσ-» σε λέξεις που αρχίζουν μ' αυτό,
- ✓ τι δείχνουν οι λέξεις που τελειώνουν σε -ειο,
- ✓ να χρησιμοποιούμε αρσενικά ουσιαστικά σε -ής (π.χ. ο ταξιτζής).

1. Χωριζόμαστε σε ομάδες και συμπληρώνουμε τον πίνακα. Αν χρειαστούμε βοήθεια, χρησιμοποιούμε κάποιο λεξικό.

2. Στο Κείμενο 2 υπάρχει η λέξη «πρόσφυγας». Από ποιες λέξεις αποτελείται;

Πρόσφυγας

3. Κυκλώνουμε στις παρακάτω προτάσεις τις λέξεις που ξεκινάνε με το προσ- και συζητάμε τη σημασία τους.

- Ο πατέρας χρησιμοποιεί τον ψηφιακό χάρτη, για να προσανατολίζεται σε κάθε πόλη.
- Κάθε πρωί προσεύχομαι να βρεθεί ένα κανονικό σπίτι και για εμάς.
- Τα βράδια παρατηρώ τον ουρανό και προσθέτω τα αστερία.
- Όλοι οι περαστικοί μας προσπερνάνε με ένα βλέμμα απορίας.
- Όταν βλέπω τον μπαμπά μου να στεναχωριέται, προσποιούμαι ότι είμαι χαρούμενη.

Μαθαίνουμε λέξεις που ξεκινάνε με προσ-

3.3 Υπάρχουν σπίτια χωρίς τοίχους;

4. «Τελικά, ο μπαμπάς βρήκε δουλειά και μετακομίσαμε σε ένα διαμέρισμα σε μια όμορφη γειτονιά».

- Παρατηρούμε τον χάρτη και γράφουμε τις ονομασίες των κτιρίων με μικρά (πεζά) γράμματα.

- Παρατηρούμε πώς γράφονται οι λέξεις στο τέλος. Τι κοινό έχουν; Τι μας δείχνει το ίδιο τέλος;

Μαθαίνουμε λέξεις που δείχνουν τόπο και τελειώνουν σε -είο

5. Συμπληρώνουμε τα κενά με τις ακόλουθες λέξεις:

ξενοδοχείο, αρτοποιείο, ιατρείο, καφενείο, μουσείο.

Η καινούρια μας γειτονιά φαίνεται ωραία. Μυρίζει φρεσκοψημένο ψωμί από το
..... Στο κάποιοι παππούδες παίζουν τάβλι, ενώ έξω
από το περιμένει κόσμος υπομονετικά να έρθει ο γιατρός. Τα πιο
εντυπωσιακά κτίρια από όλα είναι το με τα δύο μαρμάρινα αγάλματα
και το με τα πολλά δωμάτια.

6. Διαλέγουμε 2 από τις παραπάνω λέξεις και φτιάχνουμε δικές μας προτάσεις.

7. Βάφουμε με πράσινη ξυλομπογιά τις διάφορες μορφές του ουσιαστικού «ταξιτζής».

Βγήκα διστακτικά από το νέο μας σπίτι και είδα έναν ταξιτζή που καθόταν λίγα μέτρα μακριά. Το αυτοκίνητο του ταξιτζή ήταν πιο μεγάλο από το δικό μας, όπως και τα αυτοκίνητα των άλλων ταξιτζήδων.

«Μπορείτε να με πάτε στην οδό Κουντουριώτη, κύριε ταξιτζή;» ρώτησα.

«Βεβαίως», μου απάντησε, ενώ οι άλλοι ταξιτζήδες ήταν έτοιμοι να μετακινήσουν τα αυτοκίνητά τους μία θέση πιο μπροστά, ώστε να 'ρθει η σειρά τους για την επομένη κούρσα.

- Χωρίζουμε σε συλλαβές τις λέξεις και τις μετράμε. Τι παρατηρούμε;

ο ταξιτζής → ο - -

οι ταξιτζήδες → οι - - -

8. Γράφουμε τις προτάσεις από τον ενικό στον πληθυντικό αριθμό ή το αντίστροφο.

Ο μανάβης μου χάρισε ένα κιλό μπανάνες.

.....

Τα αυτοκίνητα των ταξιτζήδων είναι κίτρινα.

.....

Ο πωλητής καφέ συνάντησε τον καφετζή της γειτονιάς μας.

.....

Παίζουμε με τον καφετζή

- 9. Παίζουμε με τις κάρτες!** Κρατάμε δύο κάρτες: η πρώτη γράφει -ες/ -ές, ενώ η άλλη -ηδες/ ήδες. Κάθε φορά που ακούμε κάποια από τις παρακάτω λέξεις, σκεφτόμαστε πώς τελειώνει στον πληθυντικό και σηκώνουμε τη σωστή κάρτα.

-ηδες
-ήδες

μαθητής, ταξιτζής, ζαχαροπλάστης, καφετζής, ληστής,
φορηγατζής, φούρναρης, κλέφτης, ποιητής, μανάβης,
ράφτης, κρεοπώλης, κομμωτής

-ες
-ές

3.3 Υπάρχουν σπίτια χωρίς τοίχους;

- 10. Μετατρέπουμε τα ρήματα από το τώρα / παρόν στο χθες / παρελθόν, όπως στο παράδειγμα.

ρωτώ	→	-ησα	ρώτησα
απαντώ		
χώνομαι	→	-ηκα	χώθηκα
χάνομαι		
τραγουδώ		
κλωτσώ		
ντύνομαι		
λύνομαι		
αγαπώ		

Τι παρατηρούμε;

- 11. Επιλέγουμε μία λέξη που να τελειώνει σε -ησα και μία σε -ηκα και γράφουμε προτάσεις.

.....
.....

- 12. «Ήθελα να εξερευνήσω τη νέα μου γειτονιά. Άρχισα, λοιπόν, να ζητάω από κάποιον ταξιτζή πληροφορίες για τη γειτονιά αυτή και στο τέλος τον ευχαρίστησα».

Συζητάμε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας και γράφουμε τον διάλογο που ακολούθησε ανάμεσα στο παιδί και τον ταξιτζή. Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε τη συνομιλία αυτή στην τάξη.

Προσέχουμε πώς θα ζητήσουμε διευκρινίσεις για κάτι και πώς θα ευχαριστήσουμε έναν άγνωστο κύριο ή μια άγνωστη κυρία.

3.4

Πού μας αρέσει να ζούμε;

Ώρα για επανάληψη...

1. Διαβάζουμε ένα απόσπασμα από το ημερολόγιο του αφηγητή **Σπίτι για πέντε**. Χρωματίζουμε με κόκκινη **ξυλομπογιά** τις σύνθετες λέξεις με τη λέξη «σπίτι» και έπειτα γράφουμε από ποιες λέξεις αποτελούνται.

Αγαπητό μου ημερολόγιο,
σήμερα πέρασε η σπιτονοικοκυρά από το νέο διαμέρισμά μας και μας έφερε ένα γλυκό. Μας είπε ότι μένει στο διπλανό διαμέρισμα και ότι αν χρειαστούμε κάτι, μπορούμε να της χτυπάμε την πόρτα, γιατί ο άντρας της είναι σπιτόγατος και σπάνια λείπουν από το σπίτι. Απουσιάζουν μόνο τον Αύγουστο, καθώς πηγαίνουν διακοπές με το τροχόσπιτό τους. Πηγαίνουν σ' ένα κάμπινγκ στη Χαλκιδική, που έχει πολύ ωραία θάλασσα και ένα φοβερό δεντρόσπιτο, όπου τα εγγόνια τους παίζουν συνεχώς. Μας είπε πόσο πολύ της άρεσε η διακόσμηση του σπιτιού. Μάλιστα σε μένα ανέφερε ότι την εντυπωσίασε το κουκλόσπιτο που είχα στο δώμα.

..... + =

..... + =

..... + =

..... + =

..... + =

Εσωτερικό μέρος σπιτιού

2. Συγκρίνουμε τα δύο σπίτια χρησιμοποιώντας τα επίθετα «ψηλό» και «ωραίο».

.....

.....

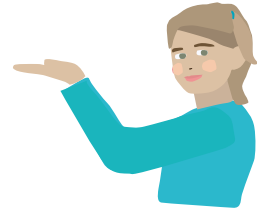
.....

3.4 Πού μας αρέσει να ζούμε;

3. Συμπληρώνουμε τα κενά του διαλόγου με τις διαφορετικές μορφές του ουσιαστικού «ο μεζές».

- Καλημέρα σας, τι θα πάρετε;
- Έναν
- Θα θέλατε κάποιον συγκεκριμένο
- Μήπως θα μπορούσατε να με βοηθήσετε; Τιέχετε;
- Η ποικιλία των..... μας υπάρχει στον κατάλογο. Να σας φέρω έναν;
- Δυστυχώς, έχω ξεχάσει τα γυαλιά μου και δεν μπορώ να διαβάσω.
- Θα σας φέρω τότε έναν νόστιμο, ο οποίος μπορεί να γίνει και κρύος και ζεστός. Τι θα προτιμούσατε;
- Έναν κρύο
- Έρχεται ο σας αμέσως!
- Ευχαριστώ.
- Παρακαλώ.

- Υπογραμμίζουμε στον παραπάνω διάλογο τις φράσεις που δείχνουν πώς ο κύριος ευχαριστεί και πώς ζητάει διευκρινίσεις.

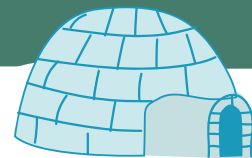

4. Ακούμε το κείμενο και συμπληρώνουμε τις λέξεις στα κενά.

Πρωινή ετοιμασία

Χθες το πρωί, νωρίτερα απ' ότι συνήθως. Μετά από λίγο,
.....από το κρεβάτι, στην τουαλέτα, όπου
.....και Ύστερα από λίγο, άκουσα τα βήματα
της μητέρας μου στην κουζίνα, που ετοίμαζε το πρωινό. Έπειτα, πήγα στην κουζίνα και
έφαγα το πρωινό μου. Όταν ολοκλήρωσα το φαγητό, με την
τακτοποίηση της σχολικής μου τσάντας. Ύστερα,.....,
..... τους γονείς μου και πήγα στο σχολείο μαζί με τον μεγαλύτερό μου αδελφό.

5. Διαβάζουμε το κείμενο για τα ιγκλού και συμπληρώνουμε στα κενά με ή σε.

Τα ιγκλού είναι κατασκευασμένα μονωτικό και συμπιεσμένο χιόνι. Τα παγωμένα καταλύματα κρατούν τους κατοίκους ζεστούς μία μικρή φωτιά που ανάβεται ένα σημείο, περίπου στο κέντρο. Σήμερα, τα ιγκλού -τα οποία είναι βαθιά συνδεδεμένα την ιστορία και τον πολιτισμό των Ινουίτ- μπορούν να βρεθούν στο νησί Μπάφιν περιοχές του Καναδά και άλλες χιονισμένες τοποθεσίες της Βόρειας Αμερικής.

Δ. Τσάρτσαρου, «13 διαφορετικά είδη κατοικίας σε όλο τον κόσμο», www.thessalonikiartsandculture.gr (προσαρμογή)

6. Διαβάζουμε το παρακάτω κείμενο για την Καρέτα-Καρέτα.

Η θαλάσσια χελώνα Καρέτα-Καρέτα κινδυνεύει να εξαφανιστεί. Αυτό συμβαίνει, γιατί στις παραλίες που θεωρεί σπίτι της και γεννάει τα μικρά της, οι άνθρωποι κάνουν μπάνιο. Έτσι, εμποδίζουν τα αυγά να εκκολαφτούν, ώστε να γεννηθούν τα μικρά χελωνάκια. Επίσης, οι θαλάσσιες χελώνες συχνά μπλέκονται στα δίχτυα των ψαράδων, παγιδεύονται και πεθαίνουν.

- Γράφουμε ένα ηλεκτρονικό μήνυμα (email) σε μια εθελοντική οργάνωση, που κάνει δράσεις για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας Καρέτα-Καρέτα, στο οποίο εκφράζουμε τους φόβους και τις ανησυχίες μας για τον κίνδυνο της εξαφάνισής της.

Αγαπητοί/ές κύριοι/ες

.....

.....

.....

.....

Με εκτίμηση.....

3.4 Πού μας αρέσει να ζούμε;

7. Συμπληρώνουμε τις ονομασίες των καταστημάτων.

.....

.....

.....

.....

9. Τώρα, στο τέλος της ενότητας, μπορώ:

	Πολύ καλά	Καλά	Δύσκολα
να φτιάχνω σύνθετες λέξεις με τη λέξη «σπίτι»,			
να εξηγώ τι σημαίνουν το «δια-» και το «προσ-» σε λέξεις που ξεκινάνε με αυτά,			
να συγκρίνω πρόσωπα και πράγματα,			
να γράφω σωστά λέξεις που τελειώνουν σε -είο,			
να χρησιμοποιώ τις λέξεις «με» και «σε»,			
να εκφράζω φόβο και ανησυχία.			

Πώς έπαιζαν και παίζουν τα παιδιά;

ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΟΥΜΕ...
το λεξιλόγιό μας
με λέξεις που σχετίζονται
με το παιχνίδι

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ...
λέξεις που δείχνουν
πλήθος και σειρά

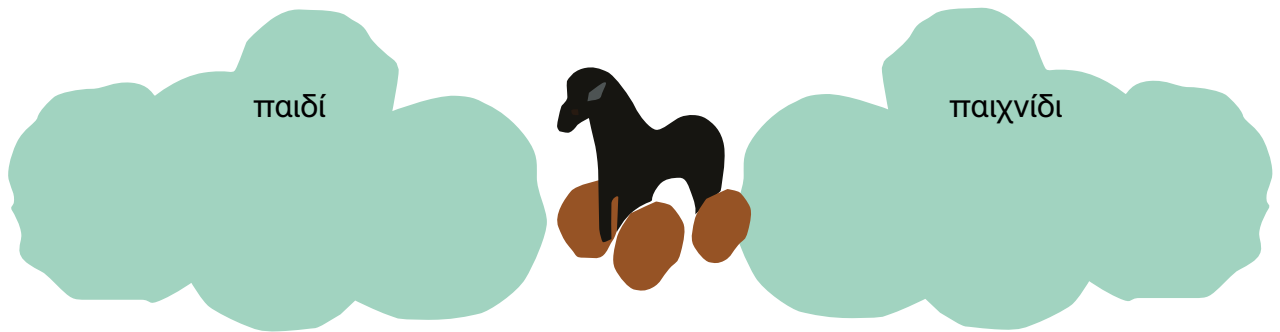
4.1 Ποια είναι τα παιχνίδια του χθες;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ οικογένειες λέξεων για τις λέξεις «παιδί» και «παιχνίδι»,
- ✓ συχνές εκφράσεις με τη λέξη «παιδί»,
- ✓ ορθογραφία του -ι στα ουδέτερα ουσιαστικά και οι εξαιρέσεις τους.

1. Στο Κείμενο 1 συναντήσαμε τις λέξεις «παιχνίδι» και «παιδί». Τις τοποθετούμε στα δύο συννεφάκια και προσθέτουμε δύο δικές μας λέξεις που είναι σχετικές μ' αυτές.

2. Σε καθεμιά από τις παρακάτω ομάδες λέξεων χρωματίζω με κόκκινη ξυλομπογιά τη λέξη που δεν ανήκει στην ίδια οικογένεια με τις υπόλοιπες.

α' ομάδα	β' ομάδα
παιδικότητα	πεδιάδα
παιδί	πεδίο
πεδίο	πεδινός
παιδότοπος	παιδικός

Τι παρατηρούμε;

.....

.....

.....

3. Χωριζόμαστε σε ομάδες. Αντιστοιχίζουμε τις εκφράσεις που περιέχουν τη λέξη «παιδί» με τη σημασία τους.

από παιδί	•	•	συμπεριφέρομαι ή χαίρομαι σαν παιδί
η ώρα του παιδιού	•	•	νεαρά άτομα που ζητιανεύουν από οδηγούς σε φανάρια δρόμων
κάνε παιδί να δεις καλό	•	•	σχόλιο γονέα που έχει δυσαρεστηθεί από τη συμπεριφορά του παιδιού του
του παιδιού μου το παιδί είναι δυο φορές παιδί μου	•	•	για περιστάσεις με μεγάλη αναστάτωση
Ξαναγίνομαι παιδί	•	•	το νεαρό άτομο που έχει ταλέντο και ικανότητες, ασυνήθιστες για την ηλικία του
παιδιά των φαναριών	•	•	ο παππούς και η γιαγιά έχουν μεγάλη αδυναμία στα εγγόνια τους
παιδί θαύμα	•	•	από μικρή ηλικία
χάνει η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα	•	•	μια δραστηριότητα που δε θεωρείται σημαντική

4. Συμπληρώνουμε τους διαλόγους, χρησιμοποιώντας μια από τις παραπάνω εκφράσεις.

Γιαγιά, σ' αγαπάω
πολύ!

4.1 Ποια είναι τα παιχνίδια του χθες;

Μπαμπά, έριξα κάτω
το τάμπλετ σου και
ράχισε η οθόνη.

Γιούπι! Παίζουμε
τέλεια!

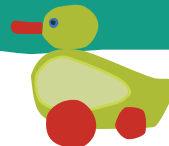
5. Διαβάζουμε την περιγραφή του παιχνιδιού και μαντεύουμε ποιο είναι.

Παιχνίδι φτιαγμένο από ελαφριά υλικά (ξύλο, χαρτί και σπάγκο), που συγκρατείται με σκοινί και πετάει με τη βοήθεια του ανέμου. Είναι.....

Παιχνίδι που παίζεται από δύο παίκτες σε μία επιφάνεια 8x8 τετραγώνων (άσπρων και μαύρων εναλλάξ). Νικάει όποιος ή όποια εγκλωβίσει τον αντίπαλο βασιλιά. Είναι

Παιχνίδι που αποτελείται από δύο δίσκους, που συνδέονται με ένα νήμα. Είναι

Παιχνίδι με σανίδα, που έχει συνήθως τέσσερις μικρές ρόδες. Είναι.....

6. Υπογραμμίζουμε στο Κείμενο 1 τα ουδέτερα ουσιαστικά και τα χωρίζουμε σε ομάδες, ανάλογα με το πώς γράφονται στο τέλος.

το	το	το

7. Συμπληρώνουμε τα κενά με το ουσιαστικό «παιδί» στη σωστή του μορφή.

- Τοπου μένει στο διπλανό διαμέρισμα, είναι φίλος μου.
- Τα ρούχα του λερώθηκαν από το παγωτό που έτρωγε.
- Πήγα το στο γιατρό, γιατί έβηχε.
- Τα της γειτονιάς οργάνωσαν τον καθαρισμό του πάρκου.
- Η χαρά των είναι μεγάλη, όταν κλείνουν τα σχολεία.
- Συνόδευσα τα στην εκδρομή του σχολείου.

8. Κάνουμε το ίδιο με το ουσιαστικό «σώμα».

Το ανθρώπινο αποτελείται από κύτταρα που δημιουργούν ιστούς, που με τη σειρά τους φτιάχνουν τα διάφορα ανθρώπινα όργανα. Τα βασικά μέρη του είναι το κεφάλι, ο λαιμός, ο κορμός, τα χέρια και τα πόδια. Διαφορετικοί τύποι ιστών συγκρατούν το Τα ενήλικα αποτελούνται από 60% νερό. Η μελέτη των ανθρώπινων..... γίνεται από την επιστήμη της ανατομίας.Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στην ανατομία για τα διαφορετικά

Παίζοντας με το
λεξιλόγιο της ενότητας

4.1 Ποια είναι τα παιχνίδια του χθες;

- **9.** Διαβάζουμε την ιστορία της Κατερίνας και υπογραμμίζουμε τα ουδέτερα ουσιαστικά.

Κάθε βράδυ, οι γονείς μου με υποχρέωναν να συμμαζέψω τον προσωπικό μου χώρο. Τακτοποιούσα τις μπίλιες μου μέσα σ' ένα δίχτυ, το κάθε παιχνίδι έμπαινε στο κουτί του και κάθε κουκλάκι μέσα σ' ένα άλλο πιο μεγάλο κουτί. Τουλάχιστον μ' άφηναν να κοιμηθώ με το αγαπημένο μου καφέ αρκουδάκι.

- Γράφουμε τις λέξεις και συζητάμε τι παρατηρούμε.

.....

.....

Η ιστορία της Κατερίνας

- Τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ι γράφονται με «γιώτα», π.χ. κουτ-ί.
- Προσέχουμε όμως τις λέξεις: «βράδυ», «δάκρυ», «δόρυ», στάχυ», οξύ».

- **10.** Γράφουμε ένα φανταστικό διάλογο: η κόρη ζητάει συγγνώμη από τη μητέρα της, γιατί παίζει πολλή ώρα ηλεκτρονικά παιχνίδια.

4.2 Πώς παίζουμε ομαδικά παιχνίδια;

Στην υποενότητα αυτή θα μάθουμε:

- ✓ τη σημασία της λέξης «παραδοσιακός»,
- ✓ πώς δηλώνουμε το χθες / παρελθόν με και χωρίς διάρκεια,
- ✓ λέξεις που δείχνουν πλήθος και σειρά.

1. Στις συνεντεύξεις που πήραν οι μαθητές του Λυκείου των Γαργαλιάνων, υπάρχει η λέξη «παραδοσιακός». Με τη βοήθεια κάποιου λεξικού:

• γράφουμε τη σημασία της λέξης:

.....
.....

• βρίσκουμε μια λέξη που έχει την ίδια σημασία και μια με αντίθετη:

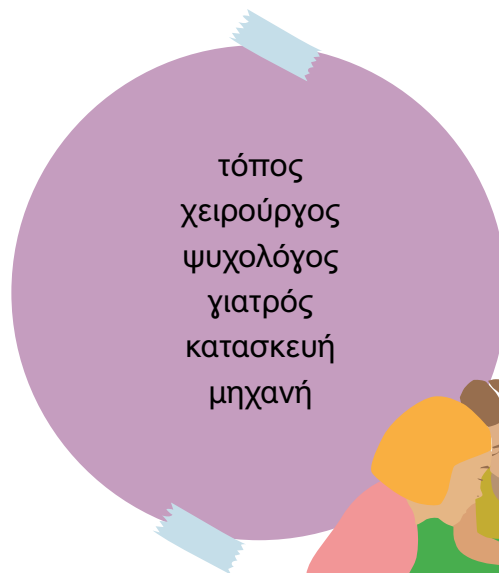
.....

• σχηματίζουμε ζευγάρια λέξεων:

παραδοσιακό παιχνίδι

2. Σχηματίζουμε σύνθετες λέξεις, συνδυάζοντας λέξεις από τις δύο στήλες.

4.2 Πώς παίζουμε ομαδικά παιχνίδια;

3. Στα παρακάτω αποσπάσματα, που αναφέρονται στο παιχνίδι «Μαντιλάκια», κυκλώνουμε τα ρήματα που φανερώνουν πράξεις που έγιναν χθες / στο παρελθόν.

Μαντιλάκια:

Χωριζόμασταν σε δύο ομάδες. Ένα παιδί ήταν η μάνα και κρατούσε το μαντίλι με τεντωμένο το χέρι του μπροστά. Τα παιδιά των δυο ομάδων ήταν μπροστά στη μάνα, η μια ομάδα απ' τη μια μεριά και η άλλη από την άλλη. Το κάθε παιδί είχε έναν αριθμό σε κάθε ομάδα. Η μάνα κρατούσε μπροστά το μαντίλι και φώναζε αριθμούς.

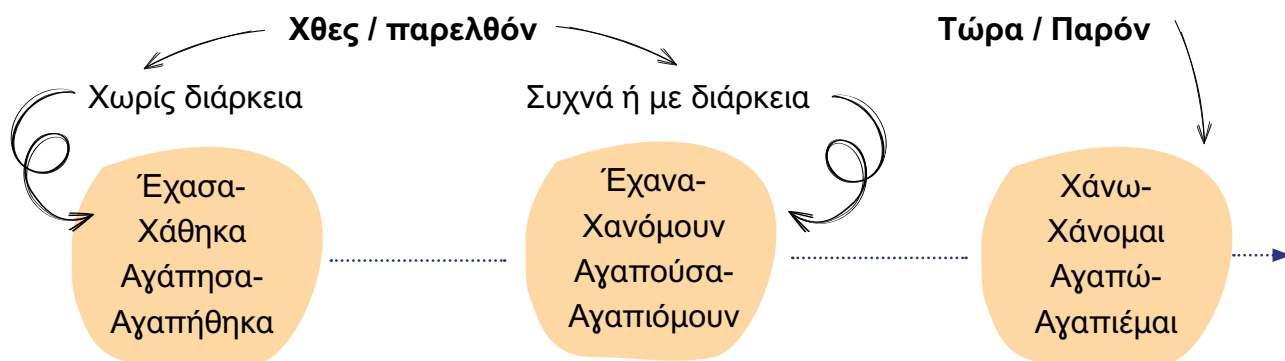
Μαντιλάκια:

Χωριστήκαμε σε δύο ομάδες. Ένα παιδί ήταν η μάνα και κράτησε το μαντίλι με τεντωμένο το χέρι του μπροστά. Τα παιδιά των δυο ομάδων ήταν μπροστά στη μάνα, η μια ομάδα απ' τη μια μεριά και η άλλη από την άλλη. Το κάθε παιδί είχε έναν αριθμό σε κάθε ομάδα. Η μάνα κράτησε μπροστά το μαντίλι και φώναξε αριθμούς.

Βάζουμε τα ρήματα που κυκλώσαμε στον σωστό πίνακα, ανάλογα με τη διάρκεια της πράξης (αν γινόταν χθες / στο παρελθόν συχνά / με διάρκεια ή χωρίς διάρκεια).

Χθες / Παρελθόν	
Συχνά / με διάρκεια	Χωρίς διάρκεια

Η γραμμή του χρόνου

4. Βάζουμε κάτω από το κάθε συννεφάκι τα πρόσωπα: **εγώ, εσύ, αυτή/ός/ό, εμείς, εσείς, αυτοί/ές/ά.**

αγαπήσατε
αγαπηθήκατε

αγάπησε
αγαπήθηκε

αγάπησες
αγαπήθηκες

αγαπήσαμε
αγαπηθήκαμε

αγάπησα
αγαπήθηκα

αγάπησαν
αγαπήθηκαν

5. Ακούμε την ιστορία και συμπληρώνουμε τα κενά, για να ανακαλύψουμε με ποιο τρόπο έπαιζε ένα μωρό στην αρχαιότητα.

Παίζοντας στην
Αρχαία Ελλάδα

Το πρώτο μου παιχνίδι, μωρό ακόμα στην κούνια, η πλατάγη, μια πηλίνη κουδουνίστρα δηλαδή, που μου την στο χέρι για να την..... και με τον ήχο που τα πετραδάκια που μέσα και τα κλάματα. Η τροφός μου μάλιστα, ότι και τα κακά πνεύματα που γύρω από την κούνια του μωρού.

Μαρίνα Πλατή, *Παίζοντας στην Αρχαία Ελλάδα, με τον Λύσιν και την Τιμαρέτην*, εκδ. Ίδρυμα Γουλανδρή-Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

6. Αντιστοιχίζουμε τα ρήματα που δείχνουν ότι κάτι γίνεται τώρα / στο παρόν με κάτι που έγινε χθες / στο παρελθόν χωρίς διάρκεια.

λέω

βλέπω

πίνω

πηγαίνω

βγαίνω

μπαίνω

βγήκα

πήγα

είπα

μπήκα

είδα

ήπια

4.2 Πώς παίζουμε ομαδικά παιχνίδια;

7. Ξαναγράφουμε τα παρακάτω αποσπάσματα του Κειμένου 2 χωρίς τις υπογραμμισμένες λέξεις και συζητάμε τι δε γνωρίζουμε, αν παραλείψουμε τις λέξεις αυτές.

Περιεχόμενα: τέσσερα πιόνια διαφορετικού χρώματος, ένα ζάρι, ένα ταμπλό που περιέχει τους αριθμούς από το ένα έως το εκατό με επτά φιδάκια και πέντε σκάλες, ζωγραφισμένα ενδιάμεσα.

Κανόνες: Βάζετε τα πιόνια σας στο πρώτο τετράγωνο. Ρίχνετε όλοι οι παίκτες το ζάρι και εκείνος που θα φέρει τον μεγαλύτερο αριθμό θα παίξει πρώτος, ενώ εκείνος με τον αμέσως μικρότερο αριθμό θα παίξει δεύτερος, κ.ο.κ.

.....

.....

.....

.....

- Οι υπογραμμισμένες λέξεις στο πρώτο απόσπασμα λέγονται «απόλυτα αριθμητικά»: δείχνουν πλήθος ή ποσότητα με αριθμούς (π.χ. ένα, δύο, τρία).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι λέξεις «δεκατρία», «δεκατέσσερα», «δεκαπέντε», «δεκαέξι», «δεκαεφτά», «δεκαοχτώ», «δεκαεννέα», διαβάζονται και γράφονται ως μία λέξη.

- Οι υπογραμμισμένες λέξεις στο δεύτερο απόσπασμα λέγονται «τακτικά αριθμητικά»: δείχνουν τη θέση των αριθμών (π.χ. πρώτος, δεύτερος, τρίτος).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα τακτικά αριθμητικά «εννιά» και «εννιακόσια» γράφονται με δύο «ν», αλλά οι λέξεις «ένατος» και «ενενήντα» γράφονται με ένα «ν».

Παίζουμε παιχνίδια
με λέξεις και αριθμούς

8. Γράφουμε τα απόλυτα αριθμητικά δίπλα από κάθε αριθμό.

9 12 16
18 70 90

Ελέγχουμε, αν κάναμε
λάθη παίζοντας το παιχνίδι

9. Συμπληρώνουμε τα κενά με το ουσιαστικό «κρέας» στη σωστή του μορφή.

Το έχει πολλά θρεπτικά συστατικά.

Το ψήσιμο του νωπού γίνεται με διαφορετικούς τρόπους.

Αγοράζουμε το από το κρεοπωλείο.

Τα που μπορούμε να καταναλώσουμε, προέρχονται από διαφορετικά ζώα.

Η γεύση των του χωριού είναι πιο νόστιμη.

Σε πολλά παραδοσιακά πιάτα συνοδεύουμε τα με πατάτες.

10. Διαβάζουμε το παρακάτω απόσπασμα από το Κείμενο 1 και παρατηρούμε τις υπογραμμισμένες λέξεις. Τι χρειαζόμαστε; Τι δείχνουν;

«Όποιο παιδί είχε αυτόν τον αριθμό από κάθε ομάδα, έτρεχε προς τη μάνα και προσπαθούσε να πάρει το μαντίλι χωρίς να το πάρει πρώτος ο αντίπαλος.... Συνήθως η απόσταση για τους τερματισμούς ήταν περίπου 100 μέτρα».

● Συμπληρώνουμε τα κενά επιλέγοντας μία από τις υπογραμμισμένες λέξεις:

Η ομάδα μου αποτελείται δέκα παίκτες.

Αν θες να πας μπάνιο στη θάλασσα, πήγαινε τα αριστερά της παραλίας που δεν φυσάει.

Το επιτραπέζιο αποτελείται ένα ταμπλό και 10 πούλια.

Πριν φύγει, ήρθε το μέρος μου και με καληνύχτησε.

● Συμπληρώνουμε τα κενά επιλέγοντας μια από τις λέξεις: «μετά», «μέχρι», «για», «εξαιτίας», «εναντίον», «χωρίς», «για».

..... το απόγευμα, βγήκε να ποτίσει, επειδή είχε ξηρασία.

Δε μιλά ποτέ της τους συγγενείς της.

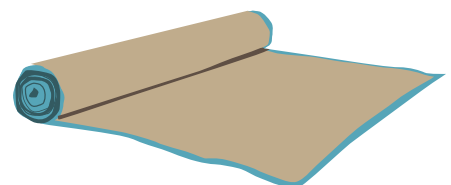
Θα έχω πάρει το πτυχίο μου το καλοκαίρι.

Πιστεύω ότι οι άνθρωποι πρέπει να φροντίζουν την υγεία τους.

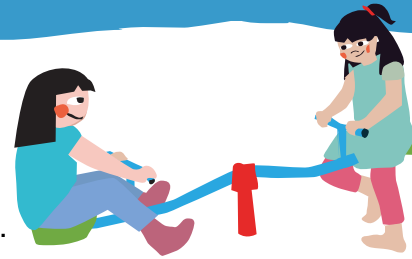
..... της βροχής δεν μπόρεσε να έρθει στη συνάντησή μας.

Παίξαμε της αντίπαλης ομάδας πολύ καλά, αλλά δυστυχώς χάσαμε.

Δεν ξέρω, αν θα τα είχα καταφέρει εσένα.

Εξασκούμαστε λίγο ακόμα

1. Παίζουμε με τα γράμματα και τις συλλαβές!

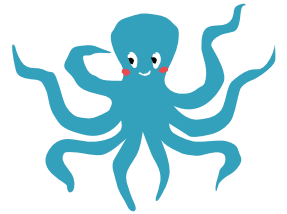
Αν αλλάξω ένα γράμμα στη λέξη «πόνος», τι είμαι;

Αν βγάλω ένα γράμμα από το ψάρι «σαργός», τι είμαι;

Στη λέξη «τραμπάλα» κρύβεται κάτι με το οποίο παίζουμε:.....

Στη λέξη «μαχαίρι» κρύβεται το ένα μου, ενώ στη λέξη «χταπόδι» κρύβεται το ένα μου

Στη λέξη «πεπόνι» κρύβεται το ζώο:

2. Φτιάχνουμε ουσιαστικά που τελειώνουν σε -όνι

_____ όνι, _____ όνι, _____ όνι, _____ όνι

- Κάνουμε στιχάκια με τις λέξεις!

.....

.....

.....

.....

Στην ποταμιά σωπαίνει το κανόνι.

Στην ερημιά φτεροκοπάει ένα αηδόνι.

Ιάκωβος Καμπανέλλης, *Παραμύθι χωρίς όνομα*, εκδ. Κέδρος.

Γράφουμε ό,τι ακούμε

3. Βάφουμε με κόκκινο τα ρήματα που δείχνουν ότι κάτι γινόταν χτες / στο παρελθόν με διάρκεια και με κίτρινο τις λέξεις που δείχνουν το ίδιο για το μέλλον.

αγαπάει, χανόμουν, θα κόβεις, θα γράφουμε, κεντούσαν, μαγείρευαν, μελετάτε, θα περπατάει, τρέχαμε, οδηγούν, έπινες, κολυμπούσαμε, θα τρέχεις, κολυμπώ

4. Υπογραμμίζουμε στις παρακάτω προτάσεις το υποκείμενο / τα υποκείμενα.

- Ο πατέρας μαγείρεψε το μεσημεριανό φαγητό.
- Η γιαγιά με τα εγγόνια της πήγαν μια βόλτα στο πάρκο.
- Περπατούσαμε ώρες οι γονείς μου και εγώ, μέχρι να ανακαλύψουμε το ξέφωτο στο δάσος.
- Το παιχνίδι σκάκι παίζεται με δύο παίκτες.
- Στην κατασκήνωση τα παιδιά κάνουν καλοκαιρινές διακοπές.
- Τις περισσότερες ώρες της μέρας οι μαθητές και οι μαθήτριες τις περνούν στο σχολείο.

ΕΞΑΣΚΟΥΜΑΣΤΕ ΛΙΓΟ ΑΚΟΜΑ

5. Βρίσκουμε στις προτάσεις τα ρήματα και τα υπογραμμίζουμε:

- Χθες η θεία μου αγόρασε τρόφιμα από το σουπερ μάρκετ.
- Η Μαρία κέρδισε ένα βιβλίο σ' ένα διαγωνισμό.
- Η Εύη έδωσε ένα παιχνίδι στον Γιάννη, για να παίξει.
- Η γιαγιά ταΐζει τις κότες στην αυλή.
- Η κομμώτρια κόβει τα μαλλιά της αδελφής μου.
- Ο δάσκαλος έδωσε τα τετράδια στους μαθητές.
- Ο φίλος μου χάρισε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι.
- Η Ελευθερία φτιάχνει κοσμήματα.

6. Στο παρακάτω κείμενο υπογραμμίζουμε τα ρήματα που μεταφέρουν τη δράση τους και κυκλώνουμε τα ρήματα που δεν τη μεταφέρουν.

Το καλοκαίρι κάναμε διακοπές στο νησί της Πάρου. Κάθε πρωί ξυπνούσαμε, τρώγαμε το πρωινό μας και πηγαίναμε στην παραλία. Εκεί κολυμπούσαμε, φτιάχναμε κάστρα στην άμμο και χαιρόμασταν τον ήλιο και τη θάλασσα. Το μεσημέρι πηγαίναμε στην ταβέρνα. Τρώγαμε καθημερινά διαφορετικά φαγητά, όπως φρέσκα ψάρια ή κρέατα ψημένα στη σχάρα. Μετά γυρίζαμε στο δωμάτιο για τον μεσημεριανό ύπνο. Το απόγευμα κάναμε εκδρομές σε διάφορα χωριά του νησιού. Πίναμε καφέδες, αναψυκτικά και τρώγαμε γλυκά. Το βράδυ γυρνούσαμε στο ξενοδοχείο και κουρασμένοι κοιμόμασταν.

7. Ακούμε το ηχητικό απόσπασμα και συμπληρώνουμε τα κενά.

Διαλέγουμε ο ή ω;

1. Το _____ ωριμάζει στο δέντρο.
2. _____ με νερό το μπουκάλι.
3. Το να _____ είναι συναρπαστικό!
4. Κάθε χρόνο _____ παιχνίδια.
5. Το αγαπημένο μου _____ είναι ακριβό.
6. _____ τη γιαγιά καθημερινά.

8. Γράφουμε πώς λέγεται:

- αυτή που τραγουδάει:
- αυτή που παίζει σκάκι:
- αυτός που παίζει ποδόσφαιρο:
- αυτός που οδηγεί μοτοσικλέτα:

9. Ακολουθούμε το παράδειγμα και συμπληρώνουμε.

δαγκώνω: δαγκωνιά
σύννεφο:
λεμόνι:
βυσσινής:

βελόνι:
έρημος:
τριαντάφυλλο:
βαρύς:

εξασκουμαστε λίγο ακόμα

- **10.** Συζητάμε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας τι κοινό έχουν οι παρακάτω προτάσεις και μετά σχηματίζουμε αντίστοιχες.

Δε με πειράζει **ούτε** το κρύο **ούτε** η ζέστη.

Δε μου αρέσει το ποδόσφαιρο. Δε μου αρέσει το μπάσκετ.

.....
Δεν τρώω καρπούζι. Δεν τρώω πεπόνι.

.....
Ας μην έρθει **μήτε** ο ένας **μήτε** ο άλλος.

.....
Δεν κάνει κρύο. Δεν κάνει ζέστη.

.....
Δε γνωρίζω Γαλλικά. Δε γνωρίζω Γερμανικά.

- **11.** Ακολουθούμε το παράδειγμα και κάνουμε συγκρίσεις..

Η αυλή του σχολείου μας είναι **μεγαλύτερη ή πιο μεγάλη** (μεγάλος, η, ο) από την αυλή του διπλανού σχολείου.

Το σπίτι μου είναι (μικρός, ή, ό) από το σπίτι της ξαδέλφης μου.

Το δωμάτιο της Ελευθερίας είναι (φτωχινός, ή, ό) από αυτό της Κατερίνας.

Ο διάδρομος της εισόδου είναι (φαρδύς, ιά, ύ) από τον διάδρομο της εξόδου.

- **12.** Ακολουθούμε το παράδειγμα και κάνουμε συγκρίσεις, χρησιμοποιώντας τα επίθετα «μικρή» και «όμορφη».

• Το πρόγευμα που παίρνω μαζί μου στο σχολείο είναι πάντα **το πιο υγιεινό ή το υγιεινότερο.**

• Η σχολική μου τσάντα είναι η ή

• Η γραβάτα του παππού είναι η ή

εξασκούμαστε λίγο ακόμα

- 13.** Ακολουθούμε το παράδειγμα και δηλώνουμε ότι κάτι δεν μπορεί να συγκριθεί με κανένα όμοιό του.

Το σχολείο μας είναι **ομορφότατο ή πολύ όμορφο** (όμορφος, η, ο).

Το κτίριο του δημαρχείου της πόλης μας είναι (ωραίος, α, ο).

Η αποθήκη του σπιτιού μας είναι(μικρός, ή, ό).

- 14.** Ακούμε το ηχητικό απόσπασμα και συμπληρώνουμε τα κενά με απόλυτα και τακτικά αριθμητικά.

Γράφουμε
τους αριθμούς με λέξεις

Δε θα ξεχάσω ποτέ την μέρα που πήγα στο δημοτικό σχολείο. Με συνόδευσε στο σχολείο η μητέρα μου και τα μου ξαδέλφια, που πήγαιναν σε μεγαλύτερες τάξεις. Ξαφνικά, βρέθηκα σε μια αυλή με άλλα παιδιά, που γελούσαν, έπαιζαν και φώναζαν. Μετά χτύπησε το κουδούνι φορές και μπήκαμε σε σειρές ανά

Ενότητα 1

Σελίδα	Πηγή
9	Μιχαηλίδου-Καδή, Μ. & Νικολάου, Χ. 2023. <i>Μύθοι και Αλήθειες για τα ζώα συντροφιάς</i> . Λευκωσία: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
18	Εικόνα: "Barry (dog)", <i>Wikipedia Commons</i> , Wikimedia Foundation, 20/8/2024. https://w.wiki/EVbe
20	Εξώφυλλο: Γρηγοριάδου-Σουρέλη, Γ. 2001. <i>Τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου</i> . Αθήνα: Πατάκης.

Ενότητα 2

Σελίδα	Πηγή
30	Ευρωπαϊκή Ένωση. 2021. <i>Το σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού</i> . https://op.europa.eu/webpub/just/eu-plan-for-children-rights/el/
33	Μιχαηλίδου-Καδή, Μ. 2014. <i>Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ</i> . Λευκωσία: Εκδόσεις Τελεία.
44-45	Νεοκλέους, Ε. 2010. <i>Μπελάδες στην Πολυχρωμία</i> (θεατρικό). https://shorturl.at/QuicG
45	Largie, A. D. 2021. <i>Από τις γειτονιές της Αθήνας στο NBA, Γιάννης Αντετοκούνμπο</i> . Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Ενότητα 3

Σελίδα	Πηγή
61	Τσάρτσου, Δ. «13 διαφορετικά είδη κατοικίας σε όλο τον κόσμο». https://www.thessalonikiartsandculture.gr/kosmos/photos/13-diaforetika-eidi-katoikias-se-olo-ton-kosmo-meros-1o/

Ενότητα 4

Σελίδα	Πηγή
71	Πλατή, Μ. 2009. <i>Παίζοντας στην Αρχαία Ελλάδα με τον Λύσιν και την Τιμαρέτην</i> . Αθήνα: Ίδρυμα Π. Ν. Γουλανδρή - Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης.

Εξασκούμαστε λίγο ακόμα!

Σελίδα	Πηγή
71	Καμπανέλλης, Ι. 1979. <i>Θέατρο, Τόμος Β': Το παραμύθι χωρίς όνομα. Βίβα Ασπασία. Οδυσσέα γύρισε σπίτι</i> . Αθήνα: Κέδρος.

Ενότητα 1

Σελίδα	Πηγή
10	Εικόνες τεχνητής νοημοσύνης
18	Εικόνα: "Barry", <i>Wikipedia Commons</i> , Wikipedia Foundation, 1/9/2024. https://w.wiki/FPr5
18	Εικόνα: "Barry dog", <i>Wikipedia Commons</i> , Wikipedia Foundation, 25/10/2024. https://w.wiki/Fhzd
19	Εξώφυλλο: Γρηγοριάδου-Σουρέλη, Γ. 2001. <i>Τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου</i> . Αθήνα: Πατάκης.

Ενότητα 2

Σελίδα/ες	Πηγή
28, 43	Εικόνες τεχνητής νοημοσύνης
31	Εικονογράφηση εικόνας: Σταματιάδη, Ν., <i>Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ</i>

Ενότητα 3

Σελίδα	Πηγή
61	Εικόνα: "Caretta caretta", <i>Wikimedia Commons</i> , Wikimedia Foundation, 08/06/2024, https://w.wiki/Fh\$B

Από το Shutterstock (www.shutterstock.com) έχουν αντληθεί οι εικόνες στις σελίδες: 7, 25, 59, 62, 65, 66, 68.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΩΝ: τα κείμενα, στα οποία δεν αναφέρεται κάποιος/α συγγραφέας ή κάποιος/ες συγγραφείς, έχουν δημιουργηθεί από τη συγγραφική ομάδα. Επίσης, όλες οι ασκήσεις έχουν σχεδιαστεί από τη συγγραφική ομάδα.

